

ELSŐ KÉZBŐL A HADERŐRŐL!

magyar

HONVÉD

www.honvedelem.hu

A Honvédelmi Minisztérium magazinja - 2018. május XXIX. évf. 5. szám - 390 Ft

ÖSSZHANGBAN

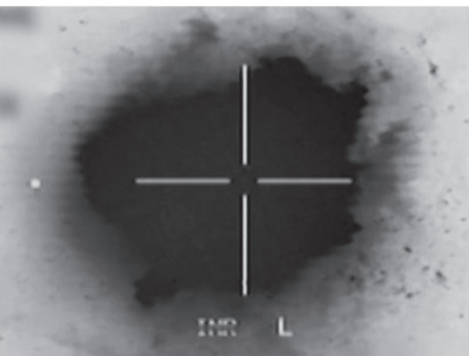

977086569300618005

Támadás a reaktor ellen

A reaktor épülete a támadás idején.

TIZENEGY ÉVVEL AZ AKCIÓ VÉGREHAJTÁSA UTÁN IZRAEL NYILVÁNOSSÁGRA HOZTA A SZÍRIAI AL-KIBAR REAKTOR ELLENI LÉGITÁMADÁS SZÁMOS RÉSZLETÉT. EGY NAP, AMI VALÓBAN TÖRTÉNELMI VOLT...

A lerombolt célpont.

MERÉSZ

VÁLLALKOZÁS

A kelet-szíriai Deir ez-Zor mellett a legnagyobb titokban és komoly észak-koreai segítséggel épülő, félkész nukleáris létesítményt 2007. szeptember 6-án semmisítette meg az izraeli űr- és légierő köteléke. A bevetés sikerrel járt, s ma már tudjuk, két területen is. Egyrészt megakadályozta Basszár el-Aszad szíriai elnököt abban, hogy a közel-keleti nukleáris fegyverkezés érzékeny egyensúlyát felborítsa, másodsorban megakadályozta azt, hogy az akkor még előre nem látható szíriai polgárháborúban bármelyik fegyveres csoporthoz atomfegyver vagy akár csak a „piszkos bombák” előállításához szükséges, erősen sugárzó anyagok, izotópok kerüljenek.

Amikor még állt a titkos nukleáris létesítmény...

Ez utóbbi lehetőség a polgárháborúval eltelt évek tapasztalatai alapján – figyelembe véve a többszöri vegytámadásokat – valószínűleg sosem látott veszélyt jelentene most.

RIASZTÓ HÍREK

Az Eufrátesz völgyétől nem messze, egy kiszáradt vízmosásban 2002-től épülő, hangárszerű vasbetonszerkezetre egy ideig nem figyelt fel az izraeli hírszerzés. Mint ahogyan a katonai akciót feldolgozó, nemrég bemutatott dokumentumfilmből kiderül, 2006 őszén érkezett az első, aggasztó jelzés a védelmi minisztérium nukleáris területtel foglalkozó

szakemberei részéről, miszerint nem elképzelhetetlen, hogy Szíria nukleáris programot folytat. Ekkor figyeltek fel arra a nagy épületre Deir ez-Zor mellett. A nagyobb sebességre kapcsoló hírszerzés egyre több személyt és eseményt kötött a furcsa hangárhoz. Ekkor már a Moszad felelt azért, hogy a politikai és katonai vezetés választ kapjon: vajon tényleg egy reaktort épít Szíria a legnagyobb titokban, alig 450 kilométerre Izraeltől?

A válaszadást jelentősen segíthette az a 2007. márciusi, amúgy minden hivatalos forrás által tagadott akció, amelynek során a Nemzetközi Atomenergia-ügynökség bécsi konferenciájára érkező, a szíriai atomenergetikai bizottságot vezető Ibrahim Othman szállodai szobájában őrizetlenül maradt laptopjának tartalmát sikerült teljes egészében lemásolni.

Ehud Olmert akkori izraeli miniszterelnök többek között az így megszerzett dokumentumok, illetve az akkora már elkészült, az építkezést, a leendő reaktor belsejét és az azt építő észak-koreai munkásokat megörökítő fényképek alapján volt kénytelen elfogadni a kialakult helyzetet. Egyértelművé vált, hogy az al-Kibar reaktort észak-koreai technológiával és tervek alapján építik. Méghozzá azzal a céllal,

hogy a plutóniumdúsításra optimalizált objektumból nukleáris fegyver készítéséhez szükséges finomságú hasadóanyagot nyerjenek ki. Ezt a zsidó állam nem fogadhatta el, így az épület elpusztításáról döntöttek.

NINCS SEGÍTSÉG

Azonban ez korántsem ígérkezett egyszerű feladatnak. Amir Peretz, majd a helyére 2007. június 18-án lépő Ehud Barak védelmi miniszter, a külügyi tárcát vezető Tzipi Livni, illetve Gabi Ashkenazi altábornagy, vezérkari főnök, komoly kihívás előtt állt, hiszen a következő kérdésre kellett választ adniuk: miként lehet úgy megsemmisíteni a reaktort, hogy abból ne robbanjon ki háború Szíria és Izrael között? E tekintetben egyetlen út tűnt járhatónak: ha egy olyan műveletet hajtanak végre, amelynek megtörténtét nem csupán Tel-Aviv, hanem Damaszkusz is kénytelen letagadni. Vagyis olyan helyzetet kell előidézni, hogy a szíriai vezetésnek is muszáj legyen azt mondania: Izrael nem bombázott le semmi fontosat, hiszen Szíria semmilyen reaktort nem épít. Ha Aszadnak a nemzetközi közvélemény előtt kell letagadnia azt, hogy az országa egyik

Az F-16I Soufa típusú gépek főszerepet kaptak az akcióban.

NAGYVILÁG

legfontosabb stratégiai létesítményét veszteség nélkül (ez izraeli részről volt alapvető követelmény a tagadhatóságához) elpusztították, akkor talán nem robban ki háború a két állam között – remélték a terveket készítő Tel-Avivban. Számításba vették azt is, hogy ha Aszad háborút indít, akkor kénytelen lenne elismerni az atomfegyverkezési programját – amelynek létéről Szíriában is csak alig néhány, az elnökkel nagyon szoros kapcsolatot ápoló személy tudott.

Az izraeliek a reaktor elleni támadás ügyében nem számíthattak legfontosabb szövetségesük, az Egyesült Államok segítségére. Amikor ugyanis a washingtoni illetékesek elé tárták az információkat az észak-koreai segítséggel épülő szíriai nukleáris létesítményről, akkor azt a választ kapták: ez nem az amerikaiak

Egy F-15I Ra'am.

ügye. Érthető okokból nem fogadta el Ehud Olmert azt az ötletet sem, hogy vigyék a kérdést az ENSZ Biztonsági Tanácsa elé. Ha napvilágra kerül a reaktor léte, onnantól fogva titkos támadásra már nincs lehetőség. Ráadásul ebben az esetben Szíria minden bizonnyal felpörgetné az építkezés ütemét, és amilyen hamar csak lehet, a helyükre kerülnének a

nukleáris fűtőelemek. Ezután pedig sugárszennyeződés előidézése nélkül már lehetetlen lenne az objektum megsemmisítése, azaz Szíria nyerne.

A támadás végső tervének alapja a minimalizmus volt: minél kevesebb repülőgéppel végrehajtani egy precíziós és hatékony csapást, majd hazarepülni – és csendben maradni. Nincs ünneplés, nincs politikai

**A gépek személyzetei tudták:
nem hibázhatnak.**

nyilatkozat. Mintha semmi sem történt volna. S akkor Aszad sem lép – talán.

AKKOR MI MEGYÜNK...

Az akcióról hozott döntést, illetve az eredménytelen washingtoni látogatást követően teljes erővel megindult a légitámadás előkészítése. A szárazföldi erőket megerősítették, arra számítva, hogy egy Szíria felől

Két típus – dupla esély.

Célkeresztben a reaktor.

érkező támadást kell majd elhárítani, s a légiere is megtette az előkészületeket. Izraelben a haderő teljes vezetése arra is felkészült, hogy a reaktor lebombázásából háború lesz, és azt meg kell nyerni.

A tervek a lehető leggyorsabban elkészültek, hiszen az izraeliek két pályán is versenyt futottak az idővel. Egyfelől az akciót még a fűtőanyag behelyezése előtt kellett végrehajtani, máskülönben lehetlenné válik a katonai csapás. Ráadásul a tervezett akcióról semmilyen információ sem szivároghatott ki. Izraelnek ugyanis az hiányzott a legkevésbé, hogy az egész világ rohanjon segíteni nekik, azt ígérve, majd tárgyalásos úton rendezik a kérdést. Szinte hihetetlen, de a 2500, részben vagy egészben beavatott személytől egyetlen árva szó nem jutott ki a sajtóhoz.

A feladatra az F-15I Ra'amot repülő 69. „Hammers”, illetve az F-16I-t alkalmazó 119. „Bat” és a 253. „Negev” repülőszázadot választották ki. A légiere vezetése három hónappal a támadás előtt ismertette a terveket a bevetésre kijelölt állománnyal. Az akciót úgy kellett végrehajtani, hogy ne lehessen tudni, honnan érkeznek a támadók (erre szolgált a Földközi-tengeren, majd Törökországon keresztül repült útvonal), biztosan megsemmisüljön a célpont (ezt az irányított bombák és az egyes információk szerint a helyszínen az épületet lézerekkel megjelölő különleges erők katonái oldották meg), s ne legyen veszteség. Nem kerülhet se hajózó, se géproncs szíriai kézre, hiszen akkor oda minden félrevezetés.

HIBA NÉLKÜL

Hosszas politikai csatározásokat követően – amelyek a visszaemlékezők szerint elsősorban Ehud Olmert miniszterelnök, illetve Ehud Barak frissen kinevezett védelmi miniszter között dúltak – végül 2007. szeptember 5-én éjjel elindultak a különleges feladatra felkészített támadógépek. Az akciót az eddigi adatok szerint összesen nyolc F-15I és F-16I hajtott végre, különböző bombákkal felszerelve. Ez sem volt véletlen: legyen lézer- vagy műholdas vezérlésű, induljon bármelyik típusról, valamelyik bombának mindenképp meg kell semmisítenie a reaktort. Nincs második lehetőség. A vadászbombázókat komoly elektronikai zavarással támogatták, illetve menet közben megsemmisítették a Tall al-Abuad melletti szíriai lokátorállomást is.

A ma már nyilvánosan megtekinthető, a fedélzeti célmegjelölő rendszer kamerái által készített videofelvételek alapján, s persze a számtalan műholdas fénykép tanúbizonysága szerint a gépek tökéletesen végrehajtották a feladatot, majd épségben hazaértek. Az izraeli számítások beváltak: Aszad hadserege a helyén maradt, mindenki tagadott mindent.

Az akció végrehajtásába csak egyetlen apró baki csúszott. Hogy, hogy nem, de Törökország területén egy izraeli ledobható póttartályt találtak egy-két nappal a támadást követően. Ez lehetett akár üzenet, akár hiba, de tény: a szír atomprogram lehetőségétől egyáltalán nem lelkes török kormány a szükséges, minimális zajcsinálás után elaltatta az ügyet.

FRANCIA-NÉMET ÖSSZEFOGÁS

Franciaország és Németország közösen kezdi el fejleszteni a hatodik generációs európai harci repülőgépet. Ezt a Berlinben megrendezett légiállításon jelentették be a két ország képviselői. A „Système de combat aérien du futur”, röviden SCAF nevet kapott programról még 2017 nyarán született döntés a két kormány közötti tárgyalásokon, tovább erősítendő a Berlin–Párizs tengelyt; ugyanakkor a felek más európai országok csatlakozását is várják. A program célja egy nehezen észlelhető, távolról irányítható harci gép hadrendbe állítása 2040-re. A SCAF elsődleges feladata a Dassault Rafale-ok és az Eurofighter Typhoon-ok felváltása lesz.

Defense News

MODERNIZÁLT FREGATTOK

A török haditengerészet alapos továbbfejlesztésnek veti alá a Barbaros-osztályú fregattjait. A kizárólag hazai cégek bevonásával megvalósítandó program során a katonai elektronikai rendszerekre specializálódott Aselsan és az informatikai megoldásairól ismert Havelsan végzi el a hadihajók (élettartamuk felére betervezett) nagyjavításának legfontosabb részeit, 115 millió dollárért. A 2025-ig elhúzódó munkálatok során a négy fregatt a szükséges javítások mellett a harcászati, a számítógépes, a kommunikációs, illetve a navigációs rendszerek területén is megújul. Szintén modernizálják majd az elektronikai felderítő- és hadviselési berendezéseket. A hajók fegyverzetének cseréjéről egyelőre nem érkeztek információk.

Defense News

SZAÚDI LÖVEGVÁSÁRLÁS

Az amerikai külügyminisztérium engedélyezte, hogy Szaúd-Arábia 1,31 milliárd dollár értékben vásároljon száznyolcvan a 155 milliméter űrméretű M109A5 és A6 típusú, az amerikai hadseregből már kivont, önjáró lövegekből. Ezekből százhetvenhetet még a leszállítás előtt a legmodernebb M109A6 Paladin változatra építenek át az Egyesült Államokban. A lánctalpasok mellett a megfelelő oktatási rendszerek, 180 darab M2 HB típusú, 12,7 milliméteres nehézgéppuska, nyolc, mobil parancsnoki és tűzvezető állomás, illetve a szükséges képzési, támogatási és logisztikai szolgáltatások is helyet kaptak a „csomagban”.

upi.com

MESSZEBBRE, PONTOSABBAN

Az amerikai tengerészgyalogság lecseréli a 2008 óta használt M110 típusú félautomata mesterlövész-fegyvereit a könnyebb és rövidebb CSASS-ra. A megrendelés 116 új, az M110-hez hasonlóan 7,62×51 milliméter űrméretű lőszerrel kompatibilis puskára vonatkozik. A fegyvert a Heckler & Koch szállíthatja majd, amely az amerikai hadsereget is ellátja a CSASS alapját adó M110A1-essel. Az utóbbival kapcsolatos pozitív tapasztalatok miatt döntöttek a tengerészgyalogosok a típusváltásról, elvetve az 5,56 milliméteres M38-ast; ez a szintén új M27 gyakorlati automata gépkarabély szakaszszintű mesterlövész-feladatokra átalakított változata.

marinecorpstimes.com

HADRENDEN A HARMADIK

A dél-koreai haditengerészet április 2-án hadrendbe állította a harmadik, harckocsikat partra szállító hajóegységét. A Cheon Wang Bong-osztály néven is ismert hajókból a Hyundai Heavy Industries négyet szállít le 2019 végéig. A most átadott ROKS IL CHUL BONG (688) 126,9 méter hosszú, 19,4 méter széles, vízkiszorítása 4900 tonna. A fedélzetre két, partra szállító egység fér el, emellett nyolc kétélű harcjármű segítheti a 300 felfegyverzett tengerészgyalogos partra jutását. A hajó közepes szállítóhelikopterek üzemeltetésére is alkalmas.

janes.com

KOLUMBIAI VADÁSZBESZERZÉS?

Izrael a számára már felesleges vadász-bombázó repülőgépeket kínálta fel Kolumbia számára. Az Elbit Systems és az Israel Aircraft Industries (IAI) ajánlata szerint a dél-amerikai ország légierője a Lockheed Martin F-16A/B Netz, illetve a modernebb, s persze drágább F-16C/D Barak típusokból válogathatna. A gépek jelentős része tárolva és konzerválva várja sorsát, ám a C/D-k egy része még aktív szolgálatban van. A kolumbiai légierő a szintén izraeli eredetű IAI Kfir C.10-eseket váltaná fel 12–18 modernebb vadászbombázóval, amelyek az átadás előtt nagyjavításon esnének át.

janes.com

SIKERES TANÍTVÁNYOK

Az MH 86. Szolnok Helikopterbázis szállítóhelikopteres hajózoí és műszaki katonái 2011 óta vesznek részt az afgán légierő szállítóhelikopteres állományának képzésében és mentorálásában. Már a 19. váltásuk szolgál Afganisztánban, s egyre több visszajelzést kapnak arról, hogy eredményes munkát végeznek. Obaidullah Ibrahimkhil százados például elmondta: repülő-pályafutásának alapjait még Shindandon sajátította el a magyar oktatóktól. Ezután az Egyesült Államokban képezték tovább, majd a parancsnoki tanfolyamon, immár Kabulban, újra a magyaroktól tanulhatott. Jelenleg oktató helikoptervezető, s az afgán légierő elnöki szállító századának műveleti és tervező tisztjeként egyike azoknak a kiválasztott pilótáknak, akik országuk elnökét szállíthatják.

Honvedelem.hu, fotó: archív

ELSŐK KÖZÖTT

Túl vannak a szolgálat első hónapján az MH KFOR Kontingens 18. váltásának első, azaz „Alpha” századának katonái. Az „első” azonban nem csak a sorrendbeli megnevezésükre értendő, hiszen századuk az elsők között érkezett meg a műveleti területre, sőt, elsőként tettek sikeres FOC (Full Operational Capability – teljes hadműveleti képesség) vizsgát, s ők kezdték meg először a járőr- és készenléti szolgálatokat is. Parancsnokuk, Gégény Sándor százados szerint az állomány kifejezetten motivált és fogékony a tanulásra. Nagyon sok fiatal szolgál ugyanis a soraikban, akiknek ez az első missziójuk, az első igazi megmérettetésük. Mellettük persze vannak „régimotorosok” is a légénységi állományban és az altisztek között, akik segítik, tanácsokkal látják el, mentorálják a fiatalokat.

Kép és szöveg: Horváth Gábor hadnagy

FELKÉSZÜLTEK

Az MH EUFOR Kontingens 22. váltása a műveleti területen, egy gyakorlat során is bizonyította, hogy felkészült a békeműveleti feladatok végrehajtására. A magyar század a gyülekezési körlet biztosítását követően azonnal megkezdte a helyiekkel való kapcsolattartásra szolgáló LOT- (Liaison and Observation Team) ház személyzetének menekítését, miközben visszavonulásra kényszerítette a feldühödött tömeget. A magyar békefenntartók teljesítményéről a gyakorlat vezetője, a többnemzeti zászlóalj parancsnoka, Markus Schwaiger alezredes elismerően nyilatkozott, s a műveleti századot meglátogató Szpisják József dandártábornok, az EUFOR törzsfőnöke szintén megdicsérte a katonákat helytállásukért.

Nagy László őrnagy; fotó: MH EUFOR Kontingens

Az ENSZ Ciprusi Békefenntartó Missziójánál tett látogatást a Pécsi Tudományegyetem Béke és Konfliktus a Balkánon és Közép-Európában Kiválósági Centrumának hattagú küldöttsége. A delegáció egyebek mellett megismerkedhetett a magyar kontingens szerepével, egy magyar szakasz szervezeti felépítésével és feladatrendszerével, valamint a 4. szektor egészségügyi biztosításának működésével. Programjuk során felkeresték a 91-es járőrbázist, a kontingensparancsnokságot Famagustában, valamint a Szent István tábort Athienouban. Elizabeth Spehar, az ENSZ-főtitkár különleges megbízottja, egyben az UNFICYP-misszió vezetője, szintén fogadta a magyar szakembereket, akik a ciprusi konfliktus háttéréről, illetve a katonai megfigyelő- és összekötőcsoportok munkájáról is tájékoztatást kaptak.

Dr. Ujházy László alezredes; fotó: UNFICYP

◀ CIPRUSON JÁRT A KÜLDÖTTSÉG

Legyenek büszkék önmagukra, elhivatottságukra, szakmai felkészültségükre! Legalább annyira, mint amennyire mi büszkék vagyunk önökre – köszöntötte az MH Iraki Kiképzés-biztosító Kontingens (MH IKBK) ötödik váltásának külszolgálatból hazatért tagjait Hódmezővásárhelyen Sándor Zsolt dandártábornok, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság (MH ÖHP) szárazföldi haderőnemének megbízott főnöke. A több mint 160 fős kontingens állományát alapvetően az MH 5. Bocskai István Lövészdandár katonái alkották. A visszafogadó ünnepségen a legjobbak munkáját honvédelmi miniszteri, Honvéd Vezérkar főnöki, illetve MH ÖHP parancsnoki elismerésekkel jutalmazták.

Kép és szöveg: Galambos Sándor

◀ HAZATÉRTEK IRAKBÓL

Horváth Gábor dandártábornok külföldi missziója miatt Sipos Antal ezredes megbízott parancsnokként immár második alkalommal vette át az MH 25. Klapka György Lövészdandár vezetését. A leköszönő és az új parancsnok az MH Összhaderőnemi Parancsnokságot irányító Korom Ferenc vezérőrnagy jelenlétében írta alá az átadás-átvételt igazoló dokumentumokat a tatabányai laktanyában. Horváth Gábor dandártábornok Szarajevóban lát majd el külszolgálatot, az EUFOR Althea misszió törzsfőnökeként, Szpisják József dandártábornokot váltva. A Bosznia-Hercegovina békéjét őrző európai uniós küldetés vezetésében hagyományosan magyar katona tölti be ezt a beosztást.

Kép és szöveg: Snój Péter

◀ SZARAJEVÓI FELADAT

Különleges lövészet

TÖRTÉNELMI ÉJSZAKA

ELŐSZÖR HAJTOTTAK VÉGRE FEDÉLZETI GÉPÁGYÚS ÉLESLÖVÉSZETET MAGYAR VADÁSZBOMBÁZÓVAL ÚGY, HOGY A PILÓTA, VALAMINT AZ ŐT „SZÓVAL TARTÓ” ELŐRETOLT REPÜLÉSIRÁNYÍTÓ SZAKEMBER EGYARÁNT ÉJJELLÁTÓ SZEMÜVEGET VISELT.

Egy héten keresztül gyakoroltak a Kőrös-hegyen kialakított lőtérben az MH 86. Szolnok Helikopterbázis előretolt repülésirányító csoportjának (ERICS) tagjai, valamint az MH 2. vitéz Bertalan Árpád Különleges Rendeltetésű Dandár előretolt repülésirányítói (Joint Terminal Attack Controller – JTAC). Még hozzá igen szerencsés időszakban, merthogy az időjárás kedvező-

hiányozhattak a tatai alakulat összhaderőnemi tűzmegfigyelői sem.

Immár hagyomány, hogy más országok katonái is megjelennek a szakfelkészítésen; harmadik alkalommal segítettek például a feladat-végrehajtást a szlovén légierő PC-9M kiképző és könnyű támadó repülőgépei. A turboprop gépek ugyanakkor csak „száraz” rárepüléseket hajtottak végre, az éleslövészetekbe nem kapcsolódtak be. A magyarok mellett két, jelenleg Lengyelországban állomásozó amerikai, illetve szintén két cseh irányító segítette a szlovén és a magyar repülőgépek személyzeteinek munkáját, sőt, idén először Franciaországból és Németországból is érkezett egy-egy megfigyelő. A német szakember ráadásul ismét régi ismerősök között dolgozhatott, hiszen korábban több hónapig szolgált együtt vendéglátóival Afganisztánban.

POZITÍV ÉRTÉKELÉS

A Kőrös-hegyen nemcsak a közvetlen légitámogatást gyakorolták a résztvevők, hanem a Gripen-hajózók általános levegő-föld lövészeti feladatait

en alakult, így egyetlen repülés sem maradt el, tehát minden betervezett feladatot sikerült végrehajtani – tudtuk meg Lakatos István századostól, a „nyolcvanhatosok” ERICS-parancsnokától.

NEMZETKÖZI ÉRDEKLŐDÉS

Szolnokon kezdődött a szakfelkészítés, amelyen a Magyar Honvédség levegő-föld tűztámogatásban részt vevő összes szereplője képviseltette magát. Az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis Gripenjei és hajózoí mellett az MH 5. Bocskai István Lövészdandár 3. és 62. lövészszázaljának öt szakasparancsnoka is ott volt, s nem

is végrehajtották. A hangsúly persze a közvetlen légitámogatásra helyeződött, és szükség is volt a napi átlag négy felszállással járó kiképzési lehetőségre. A szolnoki szakemberek a minősítés megőrzéséhez nélkülözhetetlen irányítói feladatokat fokozatosan, egymásra építve végezték el. A kiképzés során az egyszerűbbtől a mind bonyolultabb, összetettebb kihívások felé haladtak – ottjártunkkor például éppen a „konténervárosból” érte támadás a munkáját végző előretolt repülésirányító csoportot, de ezt megelőzően aznap már volt részük egy konvojműveletben is.

– A minőségi munkához komplex, a valóságot megközelítő harcászati helyzetekre van szükség. A statikus – a megfigyelési pontról végzett –

irányítói munka helyett a dinamikus, a harcászati helyzet változásaihoz rugalmasan alkalmazkodó, a valódi hadszíntéri feladatokat lekövető végrehajtásra koncentrálnunk, hiszen ebből tudunk mi is a legtöbbet tanulni – jegyezte meg Lakatos István százados.

Ezt a hozzáállást és ezt a fajta képzést kifejezetten pozitívan értékelték a résztvevők is, s miután ilyen színvonalas szakmai munka részesei lehetnek, nem véletlen az sem, hogy egyre bővül a szakfelkészítésre érkező külföldi katonák és haditechnikai eszközök száma.

– Az objektív értékelés szempontjából számunkra nagyon fontos a nem hazai szakemberek véleménye. A legpozitívabb visz-

szajelés talán éppen az, amikor a vendég-résztvevők vesznek át tőlünk tapasztalatokat, ismereteket, bevált megoldásokat – szögezte le a parancsnok. Mindehhez hozzátette persze, hogy az előretolt repülésirányítók képzését szolgáló szakfelkészítés a jövőben is mindenekelőtt a Magyar Honvédség igényeinek megfelelően zajlik majd. Az elsődleges cél a hazai irányítók, illetve az összhaderőnemi tűzmegfigyelők gyakoroltatása, s minden egyéb nemzetközi együttműködés csakis ezen elvárás után képzelhető el.

A parancsnok megjegyezte azt is, hogy kifejezetten hasznos, ha a különböző résztvevők mellett a légieszközök, azaz a merev- és forgószárnyas repülőgépek terüle-

tén is új szereplők kapcsolódnak be a szakkiképzésbe. Jó példa erre a szlovén légierő PC-9M típusa: a takarékos gázturbinával felszerelt, kétülékes repülőgép ugyanis sokáig maradhat a lőtér felett, így egy felszállás során több irányító is el tudja végezni a számára kijelölt feladatokat.

Szintén fontos állomása lehet a képzésnek, ha a most zajló nagyjavítást követően a szolnoki Mi-24V és P harci helikopterek ismét együtt tudnak majd működni a JTAC szakembereivel. A csoport anno, ezzel a típussal kezdte meg a munkáját, és a Magyar Honvédség tűztámogató képességének továbbra is nagyon lényeges és fontos eleme ez a jól bevált forgószárnyas.

KELL A GÉPÁGYÚ

Sokan feltehetik a kérdést: a modern, precíziós fegyverek, a lézer- vagy műholdas vezérlésű bombák és rakéták rutinszerű alkalmazásának idején van-e értelme a repülőgépek fedélzeti gépágyúival gyakorolni a közeli légitámogatást?

– Nagyon is – szögezte le határozottan Lakatos százados. Az egyes fegyvereknek elég különböző a megsemmisítési zónájuk, vagyis az a terület, ahol a pusztítóhatásukat kifejtik. Ha például saját katonáink igen közel vannak az ellenséges erőkhöz, akkor bizony korántsem a bombák vagy a rakéták a leghatékonyabban és legbiztonságosabban bevethető eszközök. Azt sem szabad elfelejteni, hogy mozgó célpontokra, járművekre még mindig a gépágyú a repülőeszköz egyik legjobban használható fegyverzete.

Ugyanakkor azt, hogy mikor milyen fegyvert alkalmazzon a repülőgép személyzete, minden esetben a szárazföldi parancsnok hagyja jóvá.

– Őt segíti ebben a döntésben az információk átadásával a vele együttműködő előretolt repülésirányító, például azzal, hogy milyen bombák, rakéták, tüzfegyverek vannak a gépen és azok milyen pusztí-

tó hatással rendelkeznek. Persze ezt a döntést még nagyon sok minden befolyásolhatja: az időjárás, a terpviszonyok, a pilóta kiképzettsége, az ellenséges és a saját katonák közötti távolság, a szemben álló

felek elhelyezkedése, a védettség mértéke (mind a saját, mind az ellenséges egységnél). Ebből is látható tehát, hogy milyen összetett dologról beszélünk – tette hozzá a százados.

A gépágyúk létjogosultságát illetően szintén érdemes megjegyezni, hogy a legmodernebb, közeli légitámogatásra is szánt, ötödik generációs vadászbombázók – mint az amerikai F-35 Lightning II család – ugyancsak ren-

delkeznek gépágyúval. E tekintetben talán egyedüli kakukktojás a helyből fel- és leszállni képes F-35B, amely az amerikai tengerészgyalogság AV-8B Harrier II-eseit pótolja majd. A tengerészgyalogság lövészkatona

harcát támogató „Bravo” változatnak ugyanis nincs beépített gépágyúja, viszont a gép törzse alá függeszthető egy gépágyúkonténer, benne a négycsöves, nagy tűzgyorsaságú, 25 milliméter űrméretű GAU-22-vel.

VÉGET ÉRT AZ ALAPKIKÉPZÉS

Befejezték alapkiképzésüket azok a pilótanövendékek, akik elsőként tanultak a Zrínyi 2026 honvédelmi és haderő-fejlesztési program keretében beszerzett Zlin típusú kiképző repülőgépeken. A végzettséget igazoló okleveleket Sáfár Albert dandártábornok, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság légierő haderőnemének főnöke, valamint dr. Bali Tamás ezredes, az MH 86. Szolnok Helikopterbázis parancsnokhelyettese nyújtotta át az érintetteknek. A hajózájlevények ünnepélyes átadásával egy régi hagyományt elevenítettek fel Szolnokon. Az újra indult pilótaképzés kapcsán a parancsnokhelyettes hangsúlyozta: a Zlin repülőgépek és a növendék pilóták éppen olyan jól vizsgáztak, mint az új oktatói tematika.

Kép és szöveg: Vári Anita hadnagy

GYŐRI FELKÉSZÜLÉS

Negyedévente, egyhetes időtartamban rendezik meg a tűzirányító állomány összevont elméleti oktatását, valamint a harc- és gépjárművezetők kiképzését és osztályba soroló vizsgáztatását a győri MH 12. Arrabona Légvédelmi Rakétaezrednél. A tűzirányító állomány összevont felkészítésének külön aktualitást adott a júniusi, hazai rendezésű Tobruq Legacy 2018 többnemzeti légvédelmirakéta-harcászati gyakorlatra történő ráhangolódás. A harc- és gépjárművezetők összevonásán hatvanhárom katona bizonyíthatta alkalmasságát az ezred személy- és tehergépjárműveinek volánja mögött. Emellett egy lánctalpas önjáró légvédelmi rakéta indítóállványt (SZPU) is biztosítottak a harcjárművezetők részére.

Kép és szöveg: Cseszreginé Csekei Judit százados

MAGYAR ELLENŐRÖK AUSZTRIÁBAN

A bizalom- és biztonságerősítő intézkedések 2011. évi bécsi dokumentuma alapján magyar vezetési ellenőrcsoport járt Ausztriában. A HM védelempolitikai főosztálytól és az MH Logisztikai Központtól érkezett három magyar szakember – kiegészülve egy svéd ellenőrrel – alkotta azt a csapatot, amely Stájerországban és Karintiában győződött meg arról, hogy azokban a tartományokban nem folyik a bécsi dokumentum szerint bejelentésköteles katonai tevékenység. Felkeresték Grazban a szárazföldi erők parancsnokságát, Klagenfurtban a 7. lövészdandárt, s ellátogattak a Seetaler-Alpokban található hegyi kiképző gyakorlótérre is. A feladat helikopteres megfigyeléssel zárult. Munkájuk végén az ellenőrök megállapították, hogy Ausztria eleget tesz az előírásoknak.

Csányi Árpád alezredes
Fotó: HM védelempolitikai főosztály

ROBBANTÁSRA KÉSZEN

A Magyar Honvédség alakulataitól több mint hatvan tiszt és altiszt vett részt azon a felkészítésen, amelyet robbantási foglalkozásvezetők részére tartottak az MH 5. Bocskai István Lövészdandár hódmezővásárhelyi helyőrségében. A kéthetes tanfolyam során megismerkedtek a katonai robbantástechnika elméleti és gyakorlati kérdéseivel, a különféle robbanóanyagok tulajdonságaival, a szerelt gyutacs és töltet elkészítésével, a robbantó-hálózatok kiépítésével, valamint a különböző földrobbantó töltetek tulajdonságaival. Az elméleti képzést követően terepen alkalmazták a megszerzett tudást, a gyakorlati foglalkozásokat pedig egy összetett földrobbantási feladat megtervezése és egy óvóhely alapödrének kirobbantása zárta.

Kép és szöveg: Tordai Kamilla

ANGOL NYELVŰ SZAKÉRTÉKELŐI TANFOLYAM

A Honvéd Vezérkar Haderőtervezési Csoportfőnökségének irányításával angol nyelvű, nemzetközi, atom-, biológiai és vegyi (ABV) riasztási és értesítési szakértékelői tanfolyamot tartottak az MH Görgei Artúr Vegyivédelmi Információs Központban (MH GAVIK). A kéthetes kurzus hallgatóit az MH GAVIK értékelő szakállománya, illetve az MH Geoinformációs Szolgálat, a Nemzeti Közszerelési Egyetem, valamint az MH Egészségügyi Központ szakemberei készítették fel. A legújabb NATO-irányelveknek megfelelő értékelési eljárások megismerése során három tagállam – Belgium, Csehország és Spanyolország – öt résztvevője sajtótította el, hogy miként kell szükséghelyzetben a veszélyeztetett szervezeteket azonnal riasztani, s a kockázati tényezőket minimalizálni.

Kép és szöveg: Boros Anita őrnagy

BELVÍZVÉDELMI GYAKORLAT

Az MH 37. II. Rákóczi Ferenc Műszaki Ezred katonái, a Békés megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság kezdeményezésére, a katasztrófavédelmi és a vízügyi szakemberekkel közös gyakorlaton vettek részt, s ennek során először használhatták azokat a szivattyúkat, amelyeket a Magyar Honvédség katasztrófavédelmi eszközparkjának korszerűsítésére a Széchenyi 2020 program keretében kapott az alakulat. A felkészülés forgatókönyve szerint Orosháza külterületén jelentős mértékű, összefüggő, belvízzel borított területek keletkeztek. A Körös Mentőcsoport bűvárai felderítették a szivattyútelep környékét, s az Alsó-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóság szakembereinek iránymutatása alapján az ezred katonái telepítették a szivattyúkat. A védekezési feladat részeként egy nyúlgát, illetve egy mobilgát telepítésére is sor került.

Kép és szöveg: Csordásné Nehéz Zsuzsanna százados

A KERESZTÉNY ÉRTÉKEK VÉDELMEBEN

Európának hűnek kell maradnia keresztény gyökereihez, különben elveszíti lelkét, a lélektelen világ pedig elsüllyed – fogalmazott dr. Simicskó István honvédelmi miniszter Budapesten, a Visegrádi Csoport országainak tábori lelkészi szolgálata számára rendezett kétnapos konferencián. A tárcavezető egyebek mellett hangsúlyozta: minden emberi közösség igazi ereje a szellemiségében és a hitében rejlik, s egyúttal kiemelte, hogy a V4-ek közötti együttműködés valamennyi területen felértékelődött az utóbbi időszakban, ezáltal erősebb és fontosabb, mint valaha volt. Az elmúlt évek közös kihívásainak fényében különösen fontos a katonai, politikai, gazdasági, kulturális és lelki együttműködés erősítése.

Draveczi-Ury Ádám; fotó: Dévényi Veronika

170 ÉV – 170 ÖNKÉNTES

A hazának szüksége van olyan önkéntes tartalékosokra, akik civil foglalkozásuk megtartása mellett aktívan támogatják a honvédelem ügyét, lakóhelyükhöz közel – jelentette ki Vargha Tamás, a Honvédelmi Minisztérium parlamenti államtitkára Székesfehérváron, azon a rendezvényen, amelyen ünnepélyes körülmények között kilenc társával együtt aláírta szerződését a százhetvenedik Fejér megyei önkéntes területvédelmi tartalékos. Vargha Tamás hangsúlyozta: büszkék arra, hogy az országban először Fejér megyében állt fel teljes feltöltöttséggel az önkéntes járási területvédelmi század. „Szimbolikus egybeesés, hogy a haderő 170 éves születésnapján a százhetvenedik önkéntes területvédelmi tartalékos írja alá itt a szerződését” – mutatott rá a miniszterhelyettes.

Kép és szöveg: Kálmánfi Gábor

CSAPATZÁSZLÓ AZ ÚJ EZREDNEK

Magyarország köztársasági elnöke csapatzászlót adományozott az idén január elsején megalakult MH 24. Bornemissza Gergely Felderítőezrednek. A Debrecenben megtartott ünnepi eseményen dr. Benkó Tibor vezérezredes köszöntötte a felderítőket. A Honvéd Vezérkar főnöke beszédében rámutatott: a felderítőmunka minden területén nagy az elvárás az új ezred katonái felé, hiszen erre a képességre mind a Magyar Honvédségnek, mind pedig az országnak szüksége van. „A Zrínyi 2026 honvédelmi és haderőfejlesztési program lehetőséget ad arra, hogy e képességnek is megteremtjük a technikai feltételeit, s katonáink kezébe a legmodernebb eszközöket adjuk” – fogalmazott a vezérezredes.

Révész Béla; fotó: Dévényi Veronika

ATTASÉLÁTOGATÁS PÁPÁN ÉS VESZPRÉMBEN

Kétnapos programot szervezett a HM nemzetközi együttműködési főosztály a Budapesten akkreditált véderő-, katonai és légügyi attasék számára. A katonadiplomataék az első napon az MH Pápa Bázisrepülőtéren tettek látogatást, ahol Bódai Miklós őrnagy, a hadműveleti központ megbízott parancsnoka tájékoztatta őket az ott folyó munkáról. Ezt követően a vendégek megtekintették a Boeing C-17 Globemaster III szállító repülőgépet, a repülésirányító tornyot és a tűzoltóalegység bázisát. A program másnap Veszprémben folytatódott, ahol az MH 54. Veszprém Radarezred szervezeti felépítéséről Zentai László ezredes, az alakulat parancsnoka tartott prezentációt, az MH Légi Vezetési és Irányítási Központ rendelkezéséről pedig Szücs József mérnök ezredes, parancsnok beszélt a vendégeknek.

Kép és szöveg: Faragó Fanny

GÁLAEST AZ EGÉSZSÉGÜGYIEKNEK

A Stefánia Palota – Honvéd Kulturális Központban rendezték meg az MH Egészségügyi Központ (MH EK) első gálaestjét, amelynek keretében átadták a „2017. év munkatársa” elismeréseket is. A hagyományteremtőnek szánt rendezvényen Kun Szabó István vezérőrnagy, az MH EK parancsnoka köszöntötte a vendégeket. A tábornok hangsúlyozta, hogy a nyolc telephelyen mintegy négyezer kollégát foglalkoztató szervezet soha nem pihen, az orvosok, szakdolgozók, szakápolók állandóan a „frontvonalban harcolnak”, miközben a háttérben az adminisztráció és a technikai személyzet is a betegekért dolgozik. A beszédet követően átadták a tizenkét szakmai kategória legjobbjainak járó elismeréseket, majd a rendezvény ünnepi műsorral és díszvacsorával folytatódott.

Révész Béla; fotó: Rácz Tünde

CSEHORSZÁGBAN JÁRTAK

A cseh védelmi minisztérium Moravská Trebová-i katonai középiskolájába látogatott el a debreceni Kratochvil Károly Honvéd Középiskola és Kollégium húsz növendéke. A két intézmény testvériskolai kapcsolata két éve kezdődött, az együttműködés megszervezését követően először a cseh diákok jöttek el Debrecenbe, tavaly szeptemberben. Látogatásuk viszonzásaként ezúttal a magyar növendékek ismerkedhettek a cseh katonai középiskola életével, sőt, az intézmény tanulóival közös gyakorlati foglalkozásokon is részt vettek. Ötnapos programjuk során ellátogattak a cseh fővárosba is, ahol megtekintették a történelmi nevezetességeket, illetve koszorút helyeztek el Görgei Artúr és II. Rákóczi Ferenc Prágában található emléktáblájánál.

*Honvedelem.hu; fotó: Kratochvil Károly
Honvéd Középiskola és Kollégium*

Együttműködés katasztrófhelyzetben

EZÜST SZABLYA

SILVER SABRE, AZAZ EZÜST SZABLYA A NEVE ANNAK A GYAKORLATNAK, AMELYET A NATO VEZETTE KOSZOVÓI BÉKEFENNTARTÓ MISSZIÓ, A KFOR ÁLLOMÁNYA MINDEN ÉVBEN KÉTSZER IS VÉGREHAJT. AZ IDEI ELSŐ GYAKORLATON A KATONÁK A HELYI BIZTONSÁGI ÉS KATASZTRÓFAVÉDELMI SZERVEKKEL EGYÜTTMŰKÖDVE MUTATTÁK BE KÉPESSÉGEIKET.

Nagyon komoly, a Richterskála szerinti 6,2-es erősségű földrengés rázta meg Koszovót, amelynek következtében számos épület összedőlt és az ország áramellátási infrastruktúrájának mintegy fele megsemmisült. A NATO-tagországok és más államok azonnal segítségállítmányokat indítottak Koszovóba, azok szétosztása azonban akadozik. Ez aztán tüntetéssorozat-hoz vezetett, amelynek felszámolása a koszovói biztonsági erők mellett az országban működő nemzetközi missziók tagjaira várt.

Ez a szituáció volt az alapja az áprilisban végrehajtott Silver Sabre

2018 elnevezésű, nagy láthatóságú gyakorlatnak. A koszovói biztonsági erők és katasztrófavédelmi szervek, a balkáni államban tevékenykedő EULEX (az Európai Unió jogi és igazságügyi missziója), valamint a KFOR bevonásával végrehajtott erőpróba első hetében – a parancsnoki és törzsvezetési gyakorlás során – tervezték meg a részt vevő szervezetek együttműködését. A második héten pedig mindezt a gyakorlatban is megvalósították, mégpedig két helyszínen: a pristinai repülőtéren, valamint a Kosovo Security Force (KSF), azaz a koszovói biztonsági erők Pomoztin táborában.

– A látványos foglalkozássorozatnak nemcsak kiképzési, hanem hadműveleti céljai is voltak. Utóbbiak közül kiemelem a katasztrófavédelmi helyzetben aktivizálható képességeink bemutatását a lakosságnak, valamint a helyi döntéshozóknak – mondta Csombók János dandártábornok, a KFOR parancsnokhelyettese, a Silver Sabre 2018 igazgatója. Hozátette: a gyakorlatban mintegy ezer katona, rendőr, civil alkalmazott, illetve kétszáz gépjármű – köztük a KFOR hat helikoptere – vett részt. A magyarok az MH KFOR Kontingens 18. váltásának mintegy kétszáz tagjával voltak jelen az eseményen.

– Idén először sikerült az ilyen feladatokra alkalmazható, az országban jelenlévő összes szervezetet bevonunk, s azok megmutathatták saját képességeiket – fogalmazott Csomók tábornok.

A Pomozatin táborban megtartott bemutatón a pusztító földrengés utáni mentést demonstrálták a helyi rendőri és katasztrófavédelmi erők, továbbá a KSF speciális kutyás, valamint hegyi kutató-mentő alakulatai. A sebesültek mentésébe természetesen a KFOR is bekapcsolódott.

A másik helyszínen, a pristinai nemzetközi repülőtér katonai „termináljához” vezető aszfaltúton pedig tömegkezelési tevékenységet hajtottak végre a gyakorlatba bevont erők. A Silver Sabre 2018 forgatókönyve szerint a földrengés utáni negyedik napon már megérkeztek az első segélyszállítmányok a repülőtérre, ám kiosztásuk nem kezdődhetett meg, mert egy bűnözői csoport rá akarta tenni a kezét a szállítmányra. A „közismert személyeket”

a koszovói rendőrség különleges alakulata letartóztatta, ez azonban nagyon komoly tiltakozáshullámot indított el a helyiek között. Az egyre erőteljesebbé váló tüntetéseket a koszovói rendőrség tömegkezelő csapata nem tudta felosztatni, ezért az EULEX lengyel tömegoszlató alegységét is bevetették. Mivel ők sem jártak sikerrel, harmadik reagáló erőként a KFOR-t alkalmazták. A NATO vezette békefenntartó misszióból az olasz carabinieri-kből álló MSU (Multinational Specialized Unit – többnemzeti különleges egység) egyik szakasza és a magyar katonák alkotta KFOR Harcászati Tartalék Zászlóalj két manőverszázada végül sikerrel oszlatta fel a dühös tömeget.

Csombók János dandártábornok a gyakorlatot nagyon sikeresnek ítélte. Mint fogalmazott: a húsz NATO-tagország és nyolc partnernemzet alkotta KFOR bebizonyította, hogy sikeresen képes együttműködni a helyi biztonsági és katasztrófavédelmi erőkkel.

– A gyakorlat során a magyar katonák alaprendeltesítésükből adódó feladatokat láttak el, vagyis a zászlóalj tömegkezelési képességeit mutatták be. Erre külön nem kellett készülnünk, hiszen ez része a repertoárunknak, és a zászlóalj katonái folyamatosan fenntartják ezt a képességüket – mondta Horváth Sándor alezredes, a KFOR Harcászati Tartalék Zászlóalját alkotó MH KFOR Kontingens 18. váltásának parancsnoka.

Egy álom a megvalósulás útján

ELTÖKÉLTSGÉGBŐL

JELES

A MAGYAR HONVÉDSÉG ELSŐ, ÉS EZ IDÁIG EGYETLEN NŐI SZÁLLÍTÓREPÜLŐ-GÉP-VEZETŐJE A KECSKEMÉTI REPÜLŐBÁZISON SZOLGÁL. ZOLNAI LEA HADNAGY AZ AVIATION LEADERSHIP PROGRAM KERETÉBEN, AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN SAJÁTÍTOTTA EL A BEOSZTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ALAPISMERETEKET, S JELENLEG A LÉGIERŐ ÚJ AIRBUS A319 TÍPUSÚ CSAPATSZÁLLÍTÓ GÉPEIRE TÖRTÉNŐ ÁTKÉPZÉSEN VESZ RÉSZT.

A repülésért tizenéves kora óta rajong Zolnai Lea, aki már a középiskola első évében úgy döntött: pilóta lesz. Ifjúkori eltökéltségének eredményeként pedig előbb volt „jogosítványa” vitorlázógépre, mint személyautóra.

– Eszembe sem jutott, hogy más pályát válasszak. Tizenhat évesen már szinte minden szabadidőmet Dunakeszin, a Malév Aero Club repterén töltöttem. Góbéval kezdtem, aztán a KA8 következett, majd átültem a Pirat botkormányra mögé. Nagyjából egy év alatt megszereztem vitorlázógépre a szakaszolgalmati engedélyt. Abban viszont a nagypapámnak volt óriási szerepe, hogy a jövőmet a honvédség kötelékében képzeljem el. Ő ugyanis hivatásos katonatisztként szolgált a légierőnél, Tu–2-t, Li–2-t és Po–2-t repült. Alezredeként vonult nyug-

állományba. Sokat mesélt azokról az évekről, ezek a beszélgetések voltak rám akkora hatással, hogy elhatároztam: pilótaképzésre a NATO Flying Training in Canada (NFTC) program keretében fogok jelentkezni – emlékezett vissza az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis szállítórepülő-századának huszonöt éves másodpilótája.

Érettségi után Lea a Corvinus Egyetem hallgatójaként készült a katonai pályára. Úgy gondolta ugyanis, ha mégsem sikerülne megvalósítania a tervét, egyetemi végzettséggel a civil életben könnyen elhelyezkedhet majd.

– Két hónapig úgy is tűnt, hogy környezetgazdálkodási agrármérnök diplomám lesz, de hamar ráébredtem, hogy ez mégsem az én világom. Ott hagytam a Corvinust, és jelentkeztem a Nemzeti Közszolgalmati Egye-

tem biztonság- és védelempolitika szakára. Viszont kénytelen voltam kihagyni egy évet, amit pultosként dolgoztam végig egy kávézóban. A pluszpontok reményében pedig felsőfokú nyelvvizsgát tettem angolból. Az NFTC-programra, végzősként, 2015-ben jelentkeztem. Vadászpilóta szerettem volna lenni, amire meg is volt minden esélyem. A háromnapos kecskeméti alkalmassági vizsgálaton ugyanis 1/A egészségügyi minősítést kaptam. Júliusban átvettem a diplomát, szeptemberben pedig bevonultam Szentendrére. Bevallom, egy kicsit tartottam ettől a három hónapos katonai alapkiképzéstől, de nem volt annyira vészes. Csak azok a fránya menetgyakorlatok ne lettek volna – jegyezte meg Zolnai Lea.

A hadnagyként az NFTC-programba felvett – kiképzendő pilóta beosztásba került – tiszt Szolnokon

készültek fel a kanadai tanfolyamra. Hamarosan azonban megtudták, hogy egyikük az Egyesült Államokban, az Aviation Leadership program keretében végezheti el a pilótaképzést. Mindkét tanfolyamon ugyanazt a géptípust repülik, csak annyi a különbség, hogy Kanadában CT-156 Harvard II, az Egyesült Államokban pedig T-6A Texan II a neve. A hatfős csoportból a nyelvi felmérő Leának sikerült a legjobban – ő utazhatott tehát másfél évre az USA-ba.

– San Antonióban részt vettem egy kéthónapos nyelvi továbbképzésen, a gyakorlati oktatásunk pedig

Columbusban volt. Huszonöt órában a Cessna-172-t repültük, majd következett százhatvan óra a turbólégcsavaros T-6-ossal. A felkészítésnek úgy a vége felé járhattunk, amikor az előljáró közölte: mivel még nem fejeztem be a vadászpilóta-képzést, ezért nem Gripent, hanem a légierőben hadrendbe álló Airbus A319-est fogom repülni. Nem ez volt ugyan a tervem, de elfogadtam a döntést. Tudomásul vettem, hogy hazaérkezésem után a csapatszállító flottánál van rám szükség. Az álmat azonban tovább délelgetem: nagyon szeretnék majd Gripent repülni – mondta az ifjú tiszt.

Zolnai hadnagy úgy érzi, megtalálta a helyét az alegység közösségében, munkatársai egyenrangú kollégaként tekintenek rá. Ezt Popelyák Péter alezredes, a

szállítórepülő-század parancsnoka is megerősítette, bár az ifjú hölgy beilleszkedésére vonatkozó kérdést nem nagyon értette.

– A századunknál repülőgép-vezetők szolgálnak, akikkel szemben azonos elvárásokat támasztunk. Teljességgel értelmetlennek tartom a pilótánők megkülönböztetését. Nálunk a szakmai felkészültség, a pontos és megbízható munkavégzés az alapvető követelmény. Szállítógépeink repülését egyáltalán nem befolyásolja, hogy férfi vagy nő a pilóta. Egyébként sem Zolnai hadnagy az első női hajózónk, Pintér Tímea százados ugyanis hosszú évek óta dolgozik az An-26-osokon navigátorként. Új kollégánk munkába állása tehát egyáltalán nem okozott meglepetést számunkra. Amennyiben pedig szakmailag továbbra is magas szinten teljesít, akkor belátható időn

belül átülhet majd az Airbus kapitányi székébe – hangsúlyozta a századparancsnok.

Zolnai Lea hadnagy jól érzi magát Kecskeméten, de egyelőre még csak

ismerkedik a várossal. Szabadidejében nagyokat sétál kutyájával, Hannibállal, amikor pedig szolgálati elfoglaltsága megengedi, hazautazik szüleihez és barátaihoz Budapestre.

Honvédség és természetvédelem

ÖSSZHANGBAN

KÖZÉP-EURÓPA LEGNAGYOBB KITERJEDÉSŰ KATONAI GYAKORLÓ ÉS LŐTERÉT AZ MH BAKONY HARCKIKÉPZŐ KÖZPONT ÜZEMELTETI. AZ EZREDSZINTŰ KATONAI SZERVEZET ALÁRENDELTSÉGÉBE TARTOZÓ NÉGY KIKEPZŐBÁZIS TERÜLETEINEK JELENTŐS RÉSE AZ EURÓPAI ÖKOLÓGIAI HALÓZAT, A NATURA 2000 VÉDETTSÉGÉT ÉLVEZI.

A Balaton északi részén fekvő, mezőgazdasági hasznosításra alkalmatlan területet több mint száz éve katonai lőtérként tartják számon. A térségben az első alakulat, a Közös Hadseregbeli Tüzérségi Lövőiskola 1905-ben települt Hajmáskérre, nyolc év múlva Várpalotán létrehozták a Magyar Királyi Honvéd Csapat Gyakorlótér Parancsnokságot, 1949-ben pedig a terület a Tüzér Kiképző Központ kezelésébe került. 1975-ben megalakították az MN 7300 Tüzér Kiképző Központot, majd az ennek felszámolását követő évben, 1992 őszén, a Központi Gyakorló- és Lőtérparancsnokságot, amelynek jogutódja a 2016 decembere óta az MH Hadkiegészítő, Fel-

készítő és Kiképző Parancsnokság alárendeltségébe tartozó MH Bakony Harckiképző Központ.

Várpalota térségében 1968-ban felépült egy elektromos célmozgató berendezésekkel vezérelhető gyalogsági lőtér, majd négy év múlva Kincsestábor néven, átadtak egy – az akkori technikai színvonal szerint – viszonylag modern objektumot. A korszerű kiképzés érdekében 2000-ben megalakult a Szimulációs Központ, négy év múlva pedig – az MH Bakony Harckiképző Központ hadrendbe állásával egy időben – az ellenerő-század, amely a különböző feladatokra történő valósághű kiképzés talán egyik legnélkülözhetetlenebb eleme.

A tájidegen fajok – mint amilyen a selyemkóró is – eltávolítása fontos feladat.

Az MH Bakony Harckiképző Központ alárendeltségébe tartozó kiképzőbázisok együttes területe 358 négyzetkilométer. A hajmáskéri, a táborfalvai és a bakonykúti bázisok lőterei alkalmasak egyéni, valamint köteléklövészetek levezetésére, gyalogsági fegyverekkel, harcjárművekkel, harckocsikkal, aknavetőkkel, tüzérségi és páncéltörő eszközökkel, repülőgépekkel, helikopterekkel végrehajtott lövészetekre, összhaderőnemi és összefegyvernemi kötelék-lőgyakorlatokra, valamint a szárazföldi csapatok közvetlen légi támogatásának (Close Air Support – CAS) gyakorlására is. A kisebb lőterek (Újmajor, Újdörögd) pedig a maximum 12,7 milliméter űrméretű gyalogsági és harcjármű-fegyverekkel, 40 milliméteres, cső alatti gránátvetőkkel, RPG-7 kézi páncéltörőkkel és aknavetőkkel (legfeljebb 4500 méteres távolságig) végrehajtott lövészetek helyszínei lehetnek.

Újdörögdon szép számmal található tavaszi héricset, amely Magyarországon védett növényfaj.

A fentieken kívül Újdörögd térségében, az úgynevezett romvárosban helység-harc-gyakorló pálya segíti a speciális feladatokra készülő alegységek kiképzését. A táborfalvai bázis (tatárszentgyörgyi lőtér, lődomb) három, különböző célt szolgáló robbantó területtel rendelkezik, a vezetékelt lőterén akár századszintű kötelék-lőgyakorlatok is végrehajthatók, az úgynevezett poros leszállópályáján pedig az afganisztáni viszonyokhoz hasonló körülmények közt gyakorolhatják a le- és felszállást a helikopterek.

A kiképzési objektumok, gyakorló- és lőterek fenntartása, megóvása mellett, a fenti képességek birtokában, az MH Bakony Harckiképző Központ alárendeltetése:

biztosítani a lő- és gyakorlótereken a Magyar Honvédség és a szövetséges NATO-tagországok alakulatai részére a parancsnoki és törzsvezetési, valamint az éleslövészetekkel egybekötött harcászati gyakorlatok biztonságos végrehajtását, az érkező csapatok fogadását és kulturált elhelyezését.

Mindezek ismeretében nem valószínű, hogy Közép-Európa leg-

A földön fészkelő hamvas rétihéja hazánkban fokozottan védett.

Táborfalván komolyan veszik a téli madáretetést.

nagyobb kiterjedésű gyakorló- és lőteréről mindenkinek azonnal a természetvédelem jutna az eszébe. Pedig az Európai Unió által, a madárvédelmi és az élőhelyvédelmi irányelvek alapján létrehozott Natura 2000

POLITIKAILAG KOMPROMITTÁLT VIPERA

A rákosi vipera (*Vipera ursinii rakosiensis*) első, hivatalosan „bemutatott” példányát 1892-ben Herman Ottó Rákoson (ma Budapest XVI. és XVII. kerületei) fogta be. Lelőhelyére utaló nevét viszont a világszerte ismert zoológustól, Méhely Lajostól kapta. Az 1950-es évek végén azonban az állat elnevezését a tudósok kénytelenek voltak megváltoztatni. Magyarország akkori teljhatalmú urát, Rákosi Mátyást ugyanis zavarta, hogy egy vipera is viseli a nevét. Így valószínűleg „felsőbb utasításra” a Magyar Természettudományi Múzeum főigazgatója, dr. Boros István parlagi viperává keresztelte át a kígyót. Ez az elnevezés 1989-ig volt használatban.

Tatárszentgyörgyön kívül rákosi vipera jelenleg mindössze a Hanságban és a Kiskunságban található. A teljes hazai állomány 500–1000 példány között valószínűsíthető. A rákosi viperák számának rohamos csökkenése az élőhelyeik pusztulására vezethető vissza. A füves területek aránya az elmúlt évtizedek során zsugorodott – az intenzív mezőgazdasági művelés és erdőtelepítés hatására. A faj egyedeit kereskedelmi céllal is gyűjtötték, ugyanakkor a tájékozatlanág miatti túlzott félelem sokszor szándékos pusztításukhoz vezetett. 1974-ben védetté, 1988-ban fokozottan védetté nyilvánították, 1992-től pedig természetvédelmi szempontból a legkiemeltebb kategóriába tartozik, természetvédelmi értéke egymillió forint.

Magyarország
legszebb nyolclábúja,
a bikapók szintén
védett faj.

hálózat hazánk közel huszonegy százalékát fedi le. Az ország olyan részeit, amelyeknek ökológiai értékében sem az elmúlt évtizedek intenzív mezőgazdasági tevékenysége, sem az urbanizáció nem okozott visszafordíthatatlan károkat. A katonai gyakorlóterek pontosan ilyen területek.

A Natura 2000 hálózat kijelölésével a természet védelme iránti elkötelezettség minden érintett szervezetnél jelentős, pozitív irányú szemléletváltást eredményezett. Így a Várpalota melletti központi gyakorló- és lőtér területének egy kisebb részét például már 2005-től ökológiai védettség alá helyezték. Mivel pedig a többi gyakorlóter is jelentős természeti értékekkel rendelkezik, ezért az illetékes nemzeti parkok szakembereinek kezdeményezésére az elmúlt években valamennyi gyakorlóterre kiterjesztették a Natura 2000 minősítést. A természetvédelmi feladatok finanszírozását a LIFE program biztosítja.

A táborfalvai kiképzőbázis tatárszentgyörgyi lő- és gyakorlótere 1876 óta honvédségi terület, 2010 óta pedig teljes egészében a Natura 2000 védettsége alá tartozik. A Hon-

védelmi Minisztérium, a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság, a Budapesti Erdőgazdaság Zrt. és a WWF Magyarország Alapítvány sikeresen benyújtott közös pályázata eredményeként a „Turjánvidék LIFE” program keretében 2 730 102 euró jutott a lőtér 7300 hektárnyi területe ökológiai egyensúlyának helyreállítására. A 2018. szeptember 30-ig meghosszabbított futamidejű projekt költségvetésének hetvenöt százaléka uniós támogatás. A program a lőtér mélyebben fekvő, egykor vizes, néhol süppedékes, nehezen járható, „turjános” területéről kapta a nevét.

A környéken eddig fellelt több mint háromszáz védett faj élőhelye megővítésének legalapvetőbb feltétele a terület vízellátottságának a javítása, a talajvízszint helyreállítás. A lőterre jutó csapadékvíz visszatartását műtárgyrendszer kiépítésével kell elérni. Szükséges ugyanakkor a tájidegen, az őshonos növényeket kiszorító fajok (akác, bálványfa, kései meggy, erdei fenyő, feketefenyő, keskenylevelű ezüstfa, zöld juhar, selyemkóró) jelentős részének kíméletes, mechanikus módszerrel és vegyszeres keze-

léssel történő eltávolítása is. Kiemelt figyelmet fordít a program a szinte kizárólag csak a tatárszentgyörgyi lőtér területén fellelhető rákosi vipera élőhelyeinek rehabilitációjára is. Hazánk egyik legveszélyeztetettebb állatfajának a megmentése a szántóföldek visszagyepesítésével, a terület nagyüzemi kaszálása helyett szarvasmarhák legeltetésével és a viperák élőhelyei környékének a lezárásával érhető el. A projektben rögzített célok megvalósításához azonban szükséges az ide érkező alakulatok tagjainak és a helyi lakosoknak a lehető legszélesebb körű, az élőhelyek védettségére vonatkozó alapvető ökológiai tájékoztatása is. A katonák számára ez környezetvédelmi képzés keretében, szervezett tematikus előadásorozatokon és terepgyakorlatokon valósul meg. A civilek részére pedig évente egy alkalommal lehetőséget kell biztosítani a bázis munkatársai által vezetett területbejárásokra, túrákra. A projekt során elkészült egy zónatérkép is, amelyben kijelölték a gyakorló- és lőtér teljes területére vonatkozóan, hogy hol, mikor és milyen katonai

Boglárkalepkék Újdörögön.

tevékenység végezhető. A költési és a fiókanevelési időszakban például egyes részekben szigorú közlekedési és légtérhasználati korlátozásokat vezettek be annak érdekében, hogy a madarak zavartalanul fészkelhessenek. Ez a zónatérkép részét képezi majd annak a jelenleg kidolgozás alatt álló természetvédelmi kezelési tervnek, amely a terület egésze használatának (erdőkezelés, legeltetés, vadászat, katonai tevékenység) előírásait és ajánlásait tartalmazza majd.

Mint minden magyarországi kétélű és hüllő, a zöld gyík is védett.

Különböző orchideák Táborfalván, Újdörögdön és Várpalotán egyaránt fellelhetők.

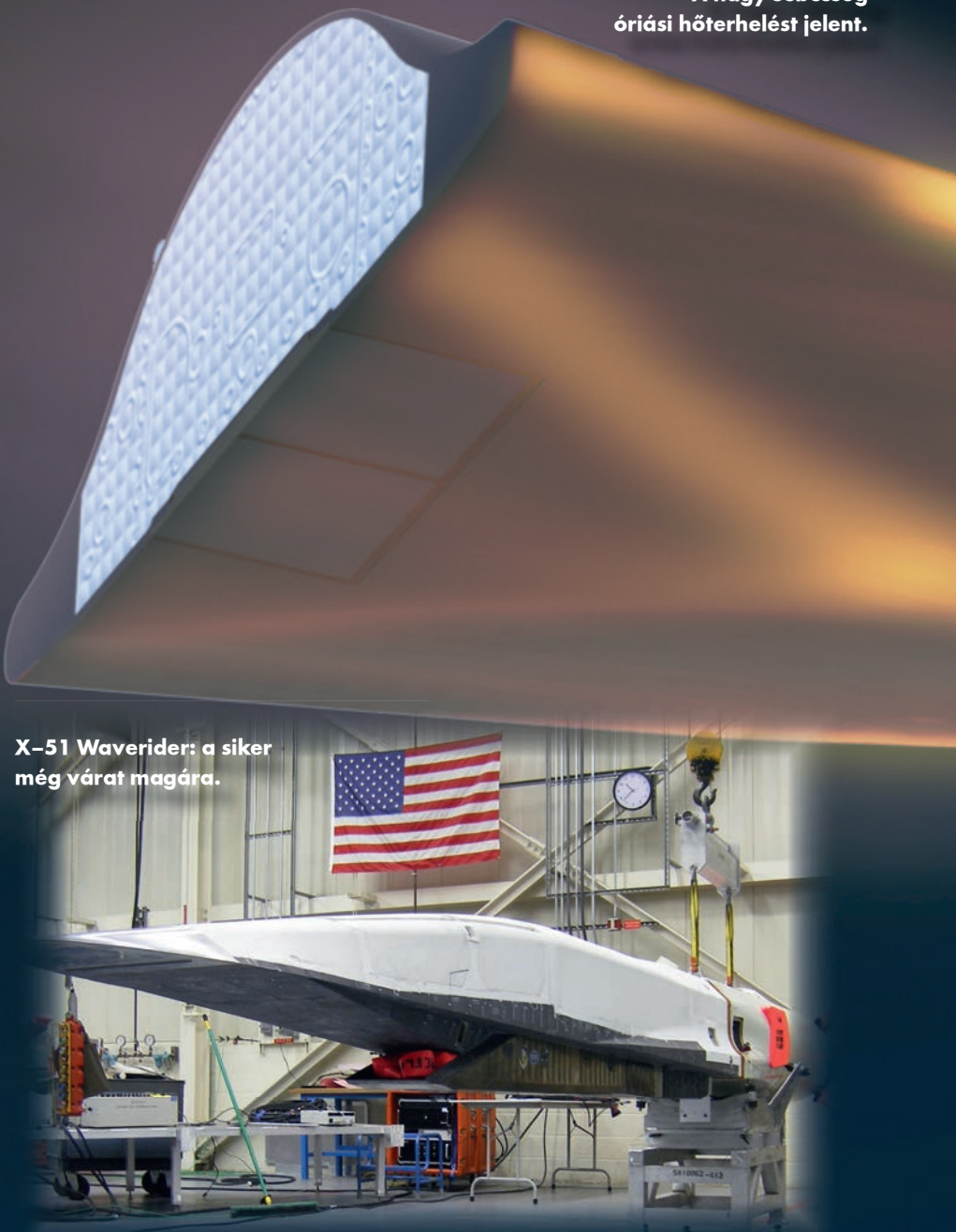
Sebesség vagy védelem?

2018 ELEJÉN ISMÉT FELKAPOTT TÉMA LETT A HIPERSZONIKUS FEGYVEREK CSALÁDJA. EHHEZ PERSZE KELLETT AZ OROSZ ELNÖK IS, AKI LEGYŐZHETETLEN SZUPERFEGYVEREK SOROZATGYÁRTÁSÁT JELENTETTE BE.

Komoly hangsúlyt kaptak Vlagyimir Putyin március elsejei beszédében az olyan fegyverrendszerek, amelyek elsődleges célja az orosz nézőpont szerint meggyengült elrettentő képesség helyreállítása, egyben magasabb szintre emelése. Ami pedig ehhez szükséges, az a hiperszonikus sebességet (azaz a hangsebesség legalább ötszörösét, tengerszinten 6125 km/h-t) elérő, manőverezni képes, nagy hatótávolságú és pontosságú rakéták. A beszéd fontos része volt az a videobejátszás, amely egy MiG-31BM Foxhound elfogó vadászgép alá függesztett rakétafegyver indítását mutatta be. Az orosz közlés szerint H-47M2 Kindzsál nevet kapott, manőverezni képes cirkálórakéta 2000 kilométeres hatótávolságú, s természetesen hiperszonikus sebességű, sőt, állítólag a hangsebesség tízszeresére is képes – mindezt úgy, hogy nem lép ki a Föld légköréből, azaz nagyon komoly, a súrlódásból fakadó hőterhelést képes elviselni. Más, meg nem erősített információk szerint akár atomtöltetű robbanófejet is hordozhat a fegyver.

Nyugati megfigyelők azonban arra emlékeztetnek: a Kindzsál meglepően hasonlít a már jól ismert és alkalmazott 9M723 Iszkander-M, szilárd hajtóanyagú, kis hatótávolságú mobil ballisztikus rakétára. A videofelvétel és az azóta nyilvánosságra hozott, cenzúrázott fényképek alapján külalakjában mindkét rakéta gyakorlatilag azonos. Kérdés: belül mi változott?

A nagy sebesség óriási hőterhelést jelent.

X-51 Waverider: a siker még várat magára.

HIPERVERSENY

ERŐS MEZŐNY

Oroszország nemcsak a Kindzsal rakétával, hanem a szintén nemrég megismert Avangárd nevet kapott új fegyverrel is benevezett a hiperversenybe. Ez utóbbi egyébként a hírek szerint a hamarosan hadrendbe álló RSz-26 Rubezs mobil indítójárműre telepített interkontinentális ballisztikus rakéta orr-részébe kerülhet. Ez a speciális, nagy sebességű szerkezet teljesen más pályáivet jár be, mint a klasszikus, akár manőverezni is képes, atomtöltetű robbanófejek, így a védekezés is nehezebb ellene.

No, de szakadjunk el Oroszországtól és ruccanjunk át az Amerikai Egyesült Államokba, ahol

A Kindzsal cirkálórakéta a MiG-31BM törzse alatt.

pódott be 3700 kilométert megtéve a Kwajalein-atoll melletti célpontba – alig 30 perccel az indítás után. A kísérleti eszköz endo-atmoszferikus pályát írt le, azaz a légkörön belül maradván, 100

HTV-2-es a 30 percesre és 7700 kilométeresre tervezett repülés 9. percében a külső burkolat meghibásodása miatt megsemmisült. Hasonlóan 9 perces volt a második út 2011. augusztus 10-én. Ekkor azonban már jó hírként jelentették: a hangsebesség húszszorosával utazó jármű három percig manőverezőképes maradt, dacára a több mint 1900 Celsius-fokra felmelegedett külső burkolatnak.

a hiperszonikus fegyverek területét szintén évtizedek óta kutatják. Ott már a 2000-es évek elején megfogalmazódott az igény egy, a világ bármely pontján nagyon rövid időn belül, precíziós, de nem nukleáris, hanem hagyományos robbanófejjel végrehajtott csapásmérési képességre. A mérnökök az azonnali globális csapásmérés (Prompt Global Strike – PGS) nevet kapott program során először a tengeralattjárókról indítható UGM-133A Trident II, majd a szárazföldi silókban útra készen váró LGM-30 Minuteman III interkontinentális ballisztikus rakéták orrába helyezték volna el a hiperszonikus járművet. Az első teszt során, 2011. november 18-án, a Hawaii melletti csendes-óceáni rakétalőtérrel felbocsátott fegyver hajszálpontosan csa-

kilométeres magasság alatt repült a célpontjához.

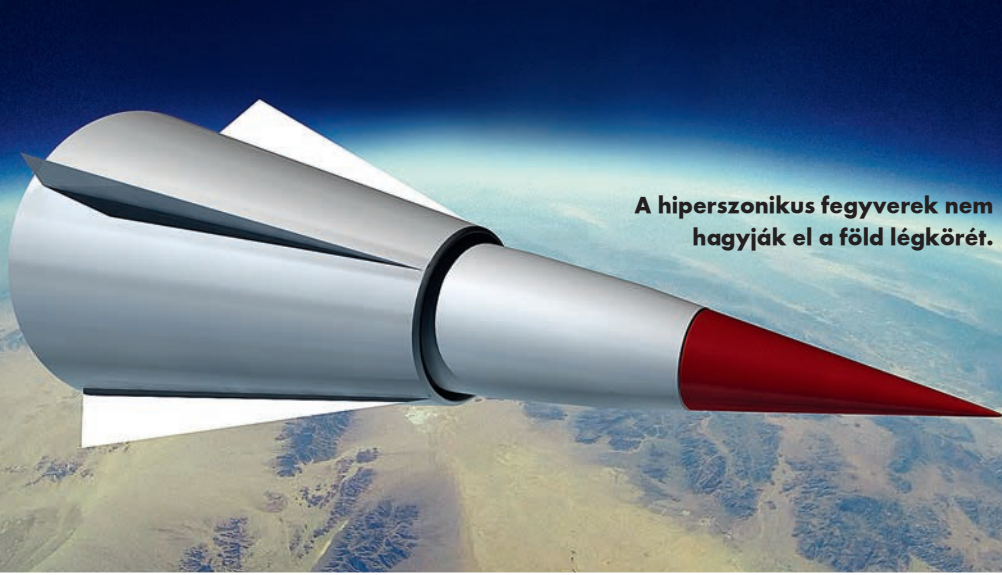
A második, 2014. augusztus 25-i, alaszka-i teszt eredménytelen volt: itt a hordozórakéta az emelkedés közben megsérült, így letért pályájáról és emiatt megsemmisítették. Újabb kísérletről egyelőre nincs hír.

Szintén két kísérleti repülést élt meg eddig a Hypersonic Technology Vehicle 2 (HTV-2) nevet kapott amerikai siklórepülőgép, amely a légierő DARPA kutatóintézete Falcon-projektjének egyik terméke. A hangsebesség húszszorosára tervezett eszköz hadrendbe állva lehetővé tenné, hogy a világ bármelyik pontjára egy órán belül csapást tudjanak mérni. 2010. április 22-én a kaliforniai Vandenberg légítámaszpontból indított Minotaur IV Lite rakétán utazó

KEVÉSBÉ FENYEGETŐEN

A ballisztikus hordozórakétákra épített hiperszonikus támadófegyverek legnagyobb és egyelőre megoldhatatlan problémája, hogy pont úgy viselkednek az első percekben, mint a klasszikus, termonukleáris robbanófejekkel útnak induló társaik. Pedig a gyors globális csapásmérés lényege, hogy ne jelentsen egyben világvéget is: az elindult Minuteman III-asra ne azt higgye az éppen ügyeletes orosz vagy kínai tábornok, hogy egy megsemmisítő támadás vette kezdetét Moszkva vagy Peking ellen – és ne induljanak el a saját ICBM-ek se Washington felé.

Ezt kiküszöbölendő, alkalmaznak légi indítású cirkálórakétákat, me-

A hiperszonikus fegyverek nem hagyják el a föld légkörét.

lyek elég gyorsak, de hatótávolságuk kisebb, ellenben az őket hordozó vadászbombázók vagy bombázók nem váltanak ki nukleáris világháborút.

Nos, ilyen eszközzel – ha csak kísérleti stádiumban is – több ország is bizonyítottan rendelkezik. A már említett orosz Kindzsal mellett

szintén egy már meglévő fegyverre támaszkodhat az indiai–orsz BrahMos-II. A DRDO és az NPO Masinosztrojenyija közös programjában a 2006 novembere óta hadrendben álló, földi, légi és tengeri indítású BrahMos cirkálórakéták utódjának szánt fegyverrendszert fejlesztik a

mérnökök. A legalább 450 kilométer hatótávolságú, a tervek szerint a hangsebesség hétszeresével száguldó, torlósugar-hajtóműves fegyverről egyelőre igen kevés információ szivárgott ki: a különböző kiállításokon bemutatott makettek leginkább a „kacsaszájú” Boeing X-51 Waverider-re emlékeztetnek.

Ha már szóba került az amerikai rendszer, akkor nézzük, mit is lehet tudni róla. Először is azt, hogy nem fegyver, hanem egy kísérleti eszköz, amellyel a hiperszonikus sebességű rakéták viselkedését tanulmányozzák. A még az 1990-es évek végére visszanyúló program elsődleges célja a megfelelő teljesítményű és üzembiztonságú torlósugar-hajtómű kifejlesztése és tesztelése volt. Az SJX61 nevet kapott hajtóművet eredetileg

Fantáziarajz a kínai WU-14-esről.

Indiai–orsz együttműködés eredményeként született meg a BrahMos-II.

az amerikai űrhivatal, a NASA szintén hiperszonikus sebességi tartományokra tervezett X-43C-jének törzsébe építették volna be, de az X-43-as program ezen ágát törölték. Így a Pratt & Whitney Rocketdyne SJY61 torlósugár-hajtómű 2010. május 26-án egy X-51-esen emelkedett a levegőbe. A kísérleti járművet a NASA B-52-ese vitte fel szárnyai alatt a megfelelő magasságba, majd indította el. A kísérlet többségében sikeresnek volt ítéltető: elérték az 5300 km/h sebességet és a 70 kilométeres repülési magasságot. Az egyetlen probléma a repült idővel volt: a tervezett 300 helyett csak valamivel több, mint 200 másodpercet sikerült elérni – igaz, ebből 140 másodpercet a torlósugár-hajtóművel teljesített a Waverider.

A második tesztrepülésre 2011. június 13-án került sor. A siker elmaradt: a 15 kilométer magasan indított X-51-es torlósugár-hajtóműve nem volt képes áttérni az etilén üzemanyagú begyújtást követően a JP-7-essel történő normál üzemelésre. Szintén kudarc volt a harmadik, egyben eddig utolsó tesztindítás. 2012. augusztus 14-én a gyorsítórakéta leválása után a Waverider a jobb felső kormányfelület meghibásodása miatt irányíthatatlanná vált és a Csendes-óceánba zuhant.

KÍNAI MENÜ

Természetesen Kína sem maradhat le a versenyben, sőt kifejezetten vezető szerepre tör. Nem véletlen:

elsődleges feladatnak tekintik az amerikai repülőgép-hordozók elleni küzdelmet. Ennek pedig a legveszélytelenebb megoldása lehet egy, rakétával a szárazföldről indítható hiperszonikus fegyver. A WU-14 néven ismertté vált eszközt először – persze szigorúan tudományos kutatási célokkal – 2014. január 9-én indították útjára. Az első kínai közlés szerinti sikeres repülést újabb hat követte: eközben 2015. június 7-én – állítólag – már a hiperszonikus repülési sebesség alatti manőverezésre is sor került. Kérdés, hogy a DongFeng DF-21D, hajók elleni ballisztikus rakétarendszer orr-részeiben mikor jelennek majd meg a már sorozatgyártott, hadrendbe állított, szupersebességű repülőeszközök?

A repülőgépekről indított cirkálórakéták hatótávolsága kisebb, mint a ballisztikus hordozórakétákra épített hiperszonikus támadófegyvereké.

Mit tud a harmadik sorozat?

**F/A-18F Super Hornet
Block III – egyelőre
csak grafikán.**

A LEGSZUPEREBB

A JELENLEGI TERVEK SZERINT MÉG HOSSZÚ ÉVTIZEDEKIG HADRENDENBEN MARAD AZ F/A-18 SUPER HORNET VADÁSZBOMBÁZÓ. EZ PERSZE NEM JELENTI AZT, HOGY AZ „ÖREGFIÚ” VÁLTOZATLAN FORMÁBAN VÁRJA AZ ELLENFELEKET...

Igazi veteránról van szó: az ősatya, az F/A-18A Hornet prototípusa még 1978. november 18-án szállt fel először. Talán a McDonnell Douglas mérnökei sem hitték azt, hogy egy olyan klasszikus gépet alkottak, amely méltó utódja lesz a világ talán leghíresebb haditengerészeti vadászának, az F-4 Phantom II-es családnak. Márpedig ez történt: a Super Hornet immár a harmadik generációt képviseli. Igaz, a gyártósor már Boeing felirattal ontja a kéthajtóműveseket, hiszen a repülőipari óriás 1997-ben felvásárolta a patinás McDonnell Douglas-t.

A jelenleg is gyártott Super Hornetek, vagyis az együléses F/A-18E, a kétüléses F/A-18F, illetve az elektronikai hadviselésre optimalizált EA-18G Growler jelentik az amerikai haditengerészeti vadász- és csapásmérő erő gerincét. Az 1999-ben hadrendbe állított, a korai Horneteknél jelentősen nagyobb méretű, hatótávolságú és terhelhetőségű gépek a jelenlegi elképzelések szerint legalább két (de a realitárok szerint inkább három) évtizedet szolgálnak majd a most érkező, nehezen észlelhető kialakítású, ötödik generációs F-35C Lightning II-esekkel.

KÉT ÉV, 45 GÉP

A Boeing által végzendő modernizáció első lépcsője 15+30 repülőgépet érint majd; ezeket 2019-ben és 2020-ban építik át és erősítik meg. A változások egyik legfontosabb eredménye a repülhető órák radikális növelése: 6000-ről 9000-re. Ez a számítások szerint legalább 10 esztendővel tolja ki az aktív időszakot.

Még nagyobb falat lesz a várhatóan a 2020-as évek elején elinduló modernizálás. Ennek során a Block II-es sorozatú gépeket Block III-assá fogják átépíteni. A gép sarkányán kívül

szinte minden megváltozik. A hajtóművek is újak lesznek, két General Electric F-414-400-as szolgáltatja majd a megfelelő tolóerőt.

Alapvető elvárás lesz a hálózatközpontú hadviselés, azaz a folyamatos és titkosított adatkapcsolat kiépítése. Ezen keresztül az „okosított” Super Hornet is látni fog mindent, amit a kötelék többi gépe, vagy akár a távolabb tevékenykedő légtérelenőrző és felderítőgépek, műholdak. Gyakorlatilag egy harcászati internet épül majd ki, amely jelentősen segítheti a pilóták munkáját.

A légi és a földi célokat az elektronikus fázisvezérelt Raytheon AN/APG-79 radar kutatja majd; ez a most használt AN/APG-73-asokat váltja fel a gép orrában. Emellé egy fedélzeti infravörös kereső és követőrendszert is integrálnak a gép elejére.

Az illeszkedő póttartályok pedig új helyre kerülnek. A már több típuson, így az F-15C/D/E Eagle-eken és az F-16-os család számos tagján is alkalmazott megoldásnál nem a szárnyak alá függesztett, szükség esetén ledobható póttartályokba, hanem a törzshöz simuló szerkezetekbe kerül a kerozin. Ezeket ugyan veszély esetén nem lehet eltávolítani, de cserébe jelentősen nagyobb a befogadóképességük, ráadásul a kialakításuk miatt áramvonalasabbak is. Mind ebből adódóan kevésbé romlik a gép repülési teljesítménye (sebesség, fordulékonyosság, a túlterhelés korlátozása) is. A Block III-asok a szárnytő és a törzs találkozásánál, felülre kapnak „váltartályokat”, közel 200 kilométerrel megtoldva a bevetések hatósugarát.

A mindent mutató műszerfal.

A 21. században már alapkövetelménynek számít a modern vadászbombázókkal szemben a nehezen felderíthetőség. Nos, itt azért erős kihívásokkal küzd a típus, hiszen a negyedik generációs tervezési elveknek megfelelően még a manőverezőképesre és nem a látthatatlanságra koncentrálva készült el. A sárkányszerkezeten nehéz és nagyon drága lenne változtatni, így az marad. Amin viszont még lehet fogni egy keveset, az a gép burkolása: megfelelő, speciális festékekkel csökkenthető az egy irányba visszavert radarsugarak erőssége, mennyisége – akár 10 százalékkal is.

Az F-35-ös család hajózojai nemcsak megszokták, de imádják is a gépeiken alkalmazott műszerfalat, amely gyakorlatilag nem más, mint egy óriási, színes TFT LCD-kijelző. Ehhez képest elavultnak számít a mai Hornet-belső, így ezen is változtatnak. Az Elbit Systems által szállított, számítógép-vezérelt műszerfal előnye, hogy mindig azt az információt mutatja, ami az adott helyzetben

a legfontosabb. Teszi mindezt úgy, hogy a pilóta a lehető leggyorsabban és leghatékonyabban képes legyen azt megérteni és felhasználni. Az információ azonban érkezik hangban is: a továbbfejlesztett, zavarvédett, titkosított, többek között műholdas csatornákat is kezelni képes, adatok fogadására és továbbítására egyaránt alkalmas digitális rádiók szintén az alapfelszereltség részét képezik majd.

A MUNKA MEGKEZDŐDÖTT

Az első négy gép átalakítására – 73,2 millió dollár értékben – 2018. február 28-án kapott megrendelést a Boeing. Ezeket a Block III-asokat 2020 áprilisáig kell leszállítaniuk. Az első, modernizálásra váró Super Hornet április 5-én érkezett meg a cég St. Louis-i komplexumába. A VFA-106 „Gladiators” század kétülékes F/A-18F gépe csaknem teljesen kirepülte már a 6000 órát, így nagyjavítása elkerülhetetlen a hadrendben tartásához. A szakemberek 18 hónapot

Nem látszik a fegyver, ha konténerbe rejtjük.

Az AN/APG-79 típusú radar.

dolgoznak az első gépeken, s ezt követően adják majd vissza azokat a haditengerészetnek, de később, a már sorozatban végzett átépítésekhez szükséges időt 12 hónapra szeretnék leszorítani.

Ha az első négy példány megfelel a haditengerészet szigorú elvárásainak, akkor indulhat a meglévő flotta több lépcsőben történő átépítése, a már említett szerkezeti megerősítéssel együtt. Ehhez a Boeing is fejleszteti saját kapacitását: megrendelés esetén évi 8–12 gépet fogadhat majd

a St. Louis-i üzemében, de 2019-ben egy második átépítőbázist is felállítanak a texasi San Antonio városában. Munka pedig lenne: az amerikai haditengerészet a legfrissebb adatok szerint 541 darab F/A-18E/F-et tart hadrendben, s a 160 gépre tervezett EA-18G Growler-flotta is érintett lehet a modernizálásban. Ebből 450 az átépítésre kijelölt Block II-es, a 135 Block I-es felújítása ugyanakkor nem lenne költséghatékony. A feladat a tervezett évi

40–50 gépes tempóval tehát aránylag rövid időn belül meg is oldható.

Szakértők úgy vélik, a már elnyert, 45 gépre vonatkozó tender is a Block III-as fejlesztés első lépcsője. A tervek szerint 2024-re minden bevetésen lévő repülőgéphordozó hajófedélzeti repülőezrednek legalább egy századnyi Block III-assal kell rendelkeznie.

2024-től minden hordozón ott lesznek majd a Block III-asok.

Az illeszkedő póttartályok.

PIACTEREMTÉS

A megnövelt amerikai védelmi kiadásokban megjelent extra források megrendeléseket is jelentenek: így a gyártósor jövője legalább 2025 végéig biztosított, havi két gép átadása esetén. Megjegyzendő az is, hogy a haditengerészet csak a 2018-as költségvetési évben újabb 24 darab Super Hornetet vásárol, 1,8 milliárd dollárért. Ehhez jöhetne még a tervezett 110 gépes Block III-as új beszerzés, 9,2 milliárd dollárért, 2019–2023 között. Ez utóbbiak már eleve 9000 órás tervezett élettartammal kerülhetnek majd az amerikai haditengerészethez.

Az exportsikereket sem szabad elfelejteni: idén már-

ciusban Kuvait huszonkét F/A-18E és hat F/A-18F Super Hornet megrendeléséről írt alá szerződést. A gazdag közel-keleti állam 1,16 milliárd dollár ráfordításával váltja fel a jelenleg hadrendben álló huszonhét F/A-18C Hornetjét 2022-ig. Valószínűleg már az újonnan érkező gépek is Block III-as kivitelben készülnek el.

A Boeing Indiával is üzletelne: az egyaránt helyi Hindustan Aeronautics Limited-dal és a Mahindrával közösen igyekszik elnyerni az április 6-án immár sokadszorra újrainyitott, 110 vadászbombázó repülőgép indiai gyártásáról és hadrendbe állításáról szóló tendert. Az amerikai versenyző nemcsak a gép képességeire és a számos hadszíntéren összegyűjtött harci tapasztalatokra épít, hanem arra is,

hogy a típust akár az indiai haditengerészet is alkalmazhatja majd, felváltva a nagyon komoly üzemeltetési problémákkal küzdő orosz MiG-29K/Kub-ot.

Új fegyverek „éles” bevetésen

RITKÁN TAPASZTALHATÓ, NAPOKIG TARTÓ KOMMUNIKÁCIÓS ZAVAR ELŐZTE MEG A SZÍRIAI CÉLPONTOK ELLEN VÉGREHAJTOTT AMERIKAI-BRIT-FRANCIA LÉGITÁMADÁST. AZ ESEMÉNY AZONBAN NEM CSAK DONALD TRUMP ELNÖK TWEET-JEI MIATT LETT EMLÉKEZETES...

A légitámadást hosszas politikai üzengetés előzte meg, amelynek főszereplője az álláspontját rugalmasan és többször is változtató amerikai elnök volt. Ez csupán azért érdekes cikkünk szempontjából, mert nehezen lehet harcászati meglepetést okozni az ellenségnek, ha a támadás előtt négy napig a média megannyi felületén fenyegetődzünk a rakétatámadásokkal. Ezzel együtt április 14-ének hajnalán, helyi idő szerint négy óra körül valóban komoly csapásmérést hajtottak végre az erre kijelölt amerikai, brit és francia erők.

A SZTORI

A támadást természetesen gondos felderítés előzte meg. Az egyes repülőgépek fedélzeti ADS-B jeladókat követő weboldalak adatai szerint az amerikai légierő RQ-4B Global Hawk távolról irányított „FORTE10” hívóje-

lű felderítőgépe körözött nagy magasságban a nemzetközi légtérben, Libanon és Szíria földközi-tengeri határvonala mellett. A drónhoz néhány órával a támadást megelőzően csatlakozott egy RC-135V stratégiai felderítőgép is: a krétai Soudaöböl repteréről felszálló légi jármű („FIXX74”) feladata a szíriai (és az orosz) légvédelem megfigyelése, a kommunikáció lehallgatása és értékelése lehetett.

Amerikai közlés szerint az éjszakai akciónak három célpontja volt. Az első a Damaszkusz melletti Barzah kutatóintézet, amely nyugati feltételezések szerint a szír vegyifegyver-program

egyik központi helyszíne. A szírek ezzel szemben azt állítják, az csak egy egyszerű oktatási intézmény. Az Egyesült Államok vezérkari főnökei egyesített bizottságának adatai szerint erre a komplexumra 57 Tomahawk és 19 JASSM cirkáló rakétát indítottak.

Homsz városától nyugatra két objektumot is támadtak. Egy feltételezett vegyifegyver-tároló támaszpontot a koalíciós csapásmérés jegyében kilenc Tomahawk, nyolc Storm Shadow,

BEVÁLTOTT FENYEGETÉS

A Barzah kutatólaboratórium a támadás előtt (bal oldali kép) és azt követően.

A Homsz városa melletti vegyifegyver-tároló támaszpontot is elpusztították.

három MdcN és két SCALP rakétával igyekeztek megsemmisíteni. Egy, a közelben lévő, föld alatti tárolóra hét francia SCALP jutott. A nyilvánosságra került műholdas felvételek és a helyszínen készült híradó-tudósítások alapján a megtámadott célpontok megsemmisültek.

A támadóhullám légierős részéhez – az eddigi információk szerint – az amerikaiak jelentős brit és francia segítséget kaptak. A ciprusi Akrotiki repülőtérrel induló brit Tornado GR4-esek nyolc Storm Shadow, nehezen felderíthető cirkálórakétát indítottak a számukra kijelölt célpontokra. Az öregedő, változtatható szárnynyilazású támadógépeket négy Eurofighter Typhoon oltalmazta.

A franciaországi Saint Dizier légibázisról felszálló öt Dassault Rafale F3-as SCALP EG cirkálórakétákkal támadta a szír célpontokat. A gépeket legalább két C-135FR légi utántöltő támogatta a feladat végrehajtásában, míg épségükre Mirage 2000-5F-ek vigyáztak.

Az akció fő vadászfedezetét az Egyesült Államok adta két kötelékkel, amelyeket légiharc-rakétákkal felfegyverzett 4-4 F-16C Viper (31. vadászpilóta-ezred) és F-15C Eagle (48. vadászpilóta-ezred) alkotott. Igaz, a második kötelékben a légi irányítással folytatott, nem titkosított és természetesen figyelt, rögzített, majd publikált rádiózás szerint csak három F-16-os repült. A két kötelék feladata volt a támadás során a csa-

pásmérő erők által használt légtér biztosítása. Szükség is volt erre, hiszen bár a szíriai légierő már csak nyomokban létezik, de egy komoly orosz kontingens állomásozik a Latakia melletti Hmeimim légibázison, többek között Szu-30-as és Szu-35-ös vadászgépekkel felszerelve. Dolgoztak az amerikai „nehézfűk” is: a szaúd-arábiai Al Udeid légibázison a B-52H-kat alig két hete felváltó 34. repülőszázad B-1B Lancer-párosa is beszállt a támadásba; ezeket ötödik generációs F-22-es vadászgépek védték.

A kötelékek üzemanyag-ellátásáról jelentős méretű légi utántöltő flotta gondoskodott a Földközi-tenger felett. A megfigyelések szerint legalább tizenhárom KC-10 Extender és KC-135R Stratotanker repült aznap éjjel Délkelet-Európa felett.

Érdekes szereplője volt az akciónak az afganisztáni Kandahárból érkezett Bombardier E-11A repülő hadszíntéri kommunikációs és átvadászó állomás. A 11-9358-as lajstromszámú gép a 430. expedíciós elektronikai hadviselési század állományába tartozik és a rendszernek alapot adó BD-700 Global Express repülőgép óriási hatótávolsága miatt könnyen és feltűnésmentesen tehetta meg az utat a támadás helyszínéig. A gép

minden bizonnal a három ország támadóerői közötti kapcsolattartást és adatátvitelt segítette.

Egy újabb, szintén a szicíliai Sigonellából induló RQ-4B a csapásmérés után végzett felderítő és a légitámadás értékeléséhez szükséges megfigyelő bevetést, a már megszo- kott módon a nemzetközi légtérben repülve.

CSAPÁS A TENGERRŐL

A támadásban nagy szerepet kaptak a hadihajók és a tengeralattjárók. Itt is az Egyesült Államok töltötte be a vezető szerepet: ez a részt vevő nemzetek haditengerészetének méretkülönbsége miatt nem igazán meglepő. Az Arleigh Burke-osztályba tartozó USS LABOON (DDG-58) romboló hét, míg a Ticonderoga-osztályú USS MONTEREY (CG-61) cirkáló harminc, szárazföldi célpontok ellen optimalizált Tomahawk-ot indított a Vörös-tengerről. A Perzsa (Arab)- öböl északi részén hajózó USS HIGGINS (DDG-76) huszonhét, míg a Virginia-osztály egyik tengeralattjárója, a Földközi-tenger alatt rejtőző USS JOHN WARNER (SSN-785) hat cirkálórakétával vett részt a támadásban.

A francia haditengerészet öt fregattból és egy ellátóhajóból álló flottát állomásoztatott a Földközi-tengeren. Harci feladatot a FREMM-osztályú

LANGUEDOC (D653) hajtott végre április 14-én; a hadihajó három MdcN cirkálórakétát indított a Homsz melletti célpontra.

AZ ÚTTÖRŐK

Az alkalmazott fegyverek között kétőt is érdemes kiemelni: ezek azok, amelyeket először vetettek be „éles” hadműveletek során, valódi célok megsemmisítésére. Elsőként említhetők a B-1B-k belső fegyvertartójából útnak indult AGM-158 JASSM rakéták. A Teledyne CAE J402-CA-100 turbojet hajtóművel felszerelt cirkálórakéta hatótávolsága meghaladja a 370 kilométert. A 457 kilogrammos WDU-42/B robbanótestet a megerősített vagy a föld alá rejtett célpontok elleni sikeres támadásra optimalizálták. A fegyver kialakításánál fontos szempont volt a nehezen észlelhető-

Szíria igyekezett elbagatellizálni a károk mértékét.

ség, illetve a modern légvédelmi rendszerek elleni rejtőzködés képessége is.

A másik debütáló rendszer a francia MdcN (Missile De Croisière Naval) haditengerészeti cirkálórakéta volt, amelyet függőlegesen beépített

Az E-11A Afganisztánból felszállva vett részt az akcióban.

**Tomahawk cirkálórakéta indul
Szíria felé.**

tárolócellákból a felszínről, illetve a nukleáris meghajtású Barracuda-osztályú vadász-tengeralattjárók torpedóvető csövéből, víz alól is indítani lehet. A kombinált, GPS és inerciális navigációs rendszerrel vezérelt rakéta infravörös keresőfejjel találja meg a megsemmisítendő épületet. A hivatalosan közölt hatótávolság „több száz kilométer”, de szakértők szerint ez akár az 1000 kilométert is elérheti.

Az igen valószínűnek látszik, hogy mind a három célpontot számos rakéta találta el, megsemmisítette vagy legalább súlyosan megrongálta. Az egyelőre kérdéses – és ez vélhetően soha nem derül ki pontosan –, hogy a szír légvédelmi egységek milyen határfokkal

dolgoztak a cirkálórakéták ellen. Az tény, hogy az országban tartózkodó orosz légierő és légvédelem nem vett részt az összecsapásban, dacára a támadást megelőző napok diplomáciai és kommunikációs csatározásainak, ígéreteinek. A szír hivatalos források – egymásnak is ellentmondva – a megsemmisített nyugati cirkálórakéták számát a „szinte az összes” és „a 70-nél több” közé teszik. Ezt az amerikai fél cáfolja, állításuk szerint majdnem az összes indított rakéta célba talált.

Itt érdemes megjegyezni, hogy minden, nagyobb szabású indításnál lesznek meghibásodó, lezuhanó vagy idő előtt felrobbanó rakéták, illetve olyanok, amelyek a célpont helyett máshova csapódnak be. Az is tény, hogy a több éve tartó polgárháború után, az orosz katonai segélyeknek

köszönhetően, még jelenleg is vannak komoly képességgel rendelkező, mobil légvédelmi rendszerek szír hadrendben (igaz, más források szerint ezeket orosz szakemberek kezelik). A Pancir-Sz1 például – ha nem is a propagandaként felfogható „csaknem 100 százalékos” hatékonysággal – alkalmas lehet a szubszonikus, önvédelmi rendszerekkel nem felszerelt, alacsonyan repülő Tomahawk-ok elfogására.

Azonban azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy sem a szír állami médiában, sem a közösségi portálokon vagy a népszerű videomegosztó oldalakon nem jelentek meg az amerikai, brit vagy francia rakéták roncsait tömegesen bemutató képek, filmek. Márpedig ritka az olyan eset, amikor egy légvédelem által elfogott Tomahawk olyan apró darabokra szakad szét, hogy teljesen azonosíthatatlanná válik.

**Az amerikai B-1B-k először használtak
AGM-158 JASSM cirkálórakétákat „éles”
bevetésen.**

Hitelesség a hiányterületen

A NULLADIK PERC

HOGYAN VISELKEDJÜNK EGY VÁRATLAN KRÍZIS- VAGY KATASZTRÓFAHELYZET-
BEN? VAN-E MÓDSZER A LOGIKUS CSELEKVÉSRE EGY ILYEN SZITUÁCIÓBAN?
MI AZ A NULLADIK PERC, AMELY SZÓ SZERINT SORSDÖNTŐ LEHET?
A SÜRGŐSSÉGI PSZICHOLÓGIA EZEKRE A KÉRDÉSEKRE AD VÁLASZT.

Immár nyolc esztendeje működik Szőke Sándor nyugállományú alezredes elnöklétével a Tudás és Életmód Innovatív Közhasznú Alapítvány, amely szerteágazó tevékenységi körével hívta fel magára a figyelmet. Kiugróan sikeres tevékenységük azonban a sürgősségi lélektan oktatásához kapcsolható, s ezzel rövid idő alatt számos szakember érdeklődését keltették fel. Mivel az oktatók zömében olyan pszichológusok és orvosok, akik egykor a katasztrófavédelmi, a rendőrségi vagy a honvédségi területen hasonló jellegű feladatokat láttak

el, a kurzusok hitelessége megkérdőjelezhetetlen. Ahogyan Nagy Ildikó tartalékos állományú alezredes, kuratóriumi tag, szakpszichoterapeuta fogalmazott: az évek során kollégáival olyan mennyiségű gyakorlati tudást halmoztak fel, amelyet vétek lett volna nem felhasználni és innovatív módon összegezve, kidolgozott programként tovább adni.

De mi is pontosan a sürgősségi lélektan? Egy olyan pszichológiai protokoll, amelyet balesetek, tömegszerencsétlenségek bekövetkeztekor alkalmazhatnak mind a szakemberek,

mind a mentésben vagy segítségnyújtásban részt vevők, mind a laikus szemtanúk annak érdekében, hogy a krízis bekövetkezte után közvetlenül ne a tehetetlenség, hanem az aktív mentés kerüljön a középpontba.

– A mindennapi életnek vannak olyan pillanatai, amelyek teljesen kiszámíthatatlanul és váratlanul következnek be. Ez lehet egy teljesen egyszerű háztartási baleset, de súlyos katasztrófa is. Ilyenkor olyan trauma érheti a helyszínen tartózkodó, vagy oda kiérkező személyeket, amely nagyon megterhelheti alkalmazkodóké-

pességüket. Egy kutatás eredménye kimutatta: az emberek nagyjából 70 százaléka megőrzi a lélekjelenlétét egy ilyen traumatikus helyzetben. A maradék harmincnál szétesik a viselkedéstervezés, sérül az információfeldolgozás, ami olyan szélsőséges szituációhoz vezethet, amelyben már cselekvésképtelenné válnak, nem tudnak segítséget nyújtani, sőt, inkább kimenekülnek az adott helyzetből – részletezte Nagy Ildikó az alapproblémát. Hozzátette: a program lényege éppen az, hogy ne csak a szakemberek, de a laikusok számára is elérhetővé váljon az a speciális, de viszonylag könnyen elsajátítható technika, amellyel tudatosan és megfelelően képesek reagálni egy krízis alkalmával.

A katasztrófa helyzeteknek is több szakasza van. A nulladik szakasz maga az esemény bekövetkezése. Ekkor még nincsenek a helyszínen professzionális segítők, csak civilek. Ők, akik látják a szenvedést, a súlyos sérüléseket, olyan stresszt élhetnek át, amit gyakran nem is tudnak kezelni.

– Először információt kell gyűjteni a környezetről. Sokaknál ez elmarad, szinte belebénulnak a történetekbe. Főleg balesetek helyszínén jellemző ez a magatartás. Kezelhetőbb a helyzet, ha tudatosítjuk magunkban a környezet, a szituáció minél több

részletét: kitől és milyen formában kérhetünk segítséget, kik és milyen szándékkal vannak a helyszínen, az esetlegesen segíteni szándékozó nem veszélyezteti-e valamilyen formában saját magát is éppen azzal, hogy segíteni akar – mutatott rá a pszichoterapeuta. Hangsúlyozta: a sürgősségi lélektani kurzus megtanítja a váratlan krízishelyzetbe kerülteket arra is, hogyan ismerjék fel azokat a jeleket, amelyeket egy ilyen szituáció kiválthat, a kézremegéstől a motorikus reflexek megbénulásáig.

– Ezek megfelelő technikával csökkenthetők. A képzéssel éppen arra tudunk esélyt adni, hogy segíthessünk magunkon vagy másokon egy olyan helyzetben, ahol a legnagyobb szükség van a tudatos cselekvésre.

A hasonló szituációkra specializálódott szakember munkája közvetlenül a krízis bekövetkezése után kezdődik és gyakorlatilag ott, a baleset helyszínén is fejeződik be.

– A sürgősségi beavatkozás mindig az úgynevezett nulladik percben történik. Addig segítjük a személyt, amíg a reagáló-képessége annyira helyreáll, hogy már átadható más segítőknek, terapeutának, szakembernek. A sürgősségi szakasz azonban maga a nulladik perc – emelte ki Nagy Ildikó, akinél pontosabban kevesen ismerik Magyarországon azokat a lelki jelenségeket és a hát-

terükben zajló folyamatokat, amelyekkel a bajba jutott emberek küzdenek váratlan krízishelyzetben. A szakpszichoterapeuta már az 1990-es évek elejétől olyan pszichológus csapat tagja volt, amely rendkívüli helyzetekhez vonult ki. 1992-től a határőrségnél, majd a rendőrség kötelékében, végül a Magyar Honvédségnél teljesített szolgálatot pszichológusként. Hetvennégy esetben vett részt ilyen jellegű segítségnyújtásban pályafutása alatt, amelyek természetesen benne is nyomot hagytak.

– Az ilyen szituációk bennünket, szakembereket is megviselnek, hiszen magunk is résztvevőivé válunk azoknak. Egy pszichológus megtanulja a pályafutása során, hogy normális esetben kellő távolságtartással tudja kezelni kliensét, lehetősége van arra, hogy elkerülje az „azonosulást”. A sürgősségi esetekben ez másképpen történik. Maga az alapprobléma a saját életünk részévé is válik – mondta a szakember.

Bármennyire is személyes, időnként tragikus tapasztalatokra épült a program, a sikere éppen ebben rejlik. Ezek a tapasztalatok vezettek odáig, hogy az végül a Magyar Pszichológiai Társaság Hon- és Rendvédelmi Tagozatának ajánlásával megvalósulhatott. A Tudás és Életmód Innovatív Közhasznú Alapítvány egyik legsikeresebb tevékenységére hamar felfigyeltek mások is. Mint azt Nagy Ildikó elmondta, a képzésen elsősorban a sürgősségi ellátásban érintett, veszélyes területen dolgozó szakpszichológusok vesznek részt, de jelentkeztek mentősök és sürgősségi orvosok is.

– Óriási sikerként könyveltük el, hogy a kurzust a Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Karán kötelezően választható továbbképzésként vehetik fel a hallgatók, s hogy az Eötvös Loránd Tudományegyetem tantárgyai között is szerepel – sorolta az alapítvány eredményeit Nagy Ildikó, hozzátéve: a programot a jövőben tovább szélesítik, hiszen az innováció motívójának szellemében kísérik figyelemmel a legfrissebb eredményeket, amelyeket beépíthetnek a jelenlegi tudásbázisba.

Amikor egy rögeszme rémálommá vált

A PIAVEI POKOL

ROSSZ DÖNTÉSEK EGÉSZ SORA, AZ ELÉGTELEN ELŐKÉSZÍTÉS, ILLETVE A KÉT HADSEREGPARANCSNOK, CONRAD ÉS BOROEVIC RIVALIZÁLÁSA IS KÖZREJÁTSZOTT ABBAN, HOGY AZ OSZTRÁK-MAGYAR MONARCHIA AZ EGYIK LEGSÚLYOSABB ELSŐ VILÁGHÁBORÚS VERESÉGÉT SZENVEDTE EL A PIAVÉNÁL ÉS DÉL-TIROLBAN AZ OLASZOKTÓL.

A Monarchia haderejének a Piave folyónál kellett volna megismételni a zaporettói csodát.

Az 1918. tavaszi offenzívával összefüggésben a németek azt várták el legfőbb szövetségeseiktől, az Osztrák–Magyar Monarchiától, hogy az olasz haderő, illetve az őket támogató brit és francia csapatok lekötésével segítse a nyugati hadszíntéren indítandó nagyszabású akciót. A dualista állam katonai vezetése erre mutatott is hajlandóságot, ám legkorábban a nyáron akartak volna támadni. Ez pedig azt jelentette, hogy a központi hatalmak két meghatározó ereje nem tudta összehangolni hadműveleteit – a háború folyamán már nem először.

TÁMADJUNK? NE TÁMADJUNK?

De milyenek voltak a Monarchia kilátásai 1918-ban? – teszi fel a kérdést a Hajdu Tibor–Pollmann Ferenc szerzőpáros „A régi Magyarország utolsó háborúja” című könyvében. A breszt-litovszki békeszerződés aláírásával (1918. március 3.) Oroszország kivált a harcokból, így lehetőség nyílt arra, hogy a dualista birodalom keletről más térségekbe, így például az olasz hadszíntérre csoportosítsa át szabadabbá vált erőit. Az ebből adódó optimizmust ugyanakkor ellensúlyozta a rohamosan romló ellá-

tási helyzet. Sajátos módon az 1917 őszén Caporettonál kivívott győzelem is a gondokat szaporította, hiszen az ott hadifogságba esett olaszok élelmezése a Monarchiára hárult. Az áttörés ugyanakkor újból megnövelte a katonai vezetők elszántságát: a 12. isonzoói csata sikerét miért ne lehetne megismételni a Piavenál? Az offenzív stratégia hatékonyságát közvetve bizonyította az is, hogy az antant 1917 végén úgy határozott: az új esztendő elején védelmi képességeit fogja erősíteni. Az amerikai haderő Európába érkezéséig hátralévő időt a szemben álló felek egyaránt kritikus jelentőségűnek tekintették, és ennek megfelelően alakították a követendő stratégiát. A központi hatalmak úgy látták, ez az utolsó nagy lehetőségük a döntő áttörés kivívására, az antant pedig ennek kivédését tekintette alapvető fontosságú feladatának.

Mindezek szellemében 1917. november 6-án, a rapallói tanácskozáson határozat született arról, hogy az olasz haderőt megerősítik öt angol és hat francia hadosztállal (összesen 230 ezer katonával), 1000 löveggel, illetve 100 repülőgéppel. Emellett a caporettoi vereség okainak feltárására vizsgálóbizottságot hoztak létre, amelynek megállapításaival összhangban, továbbá a nyugati hadszínté-

Az osztrák–magyar csapatok nem csak az élelmiszer-utánpótlást illetően álltak rosszul, a lőszerrel is takarékoskodniuk kellett.

A támadók lényegesen kevesebb repülőgépet vethettek be, mint a brit és francia erőkkel megerősített olaszok.

tér tapasztalatait felhasználva a Hétközség-fennsík–Monte Grappa–Piave vonalon mélyen tagolt, rugalmas védelmi rendszert épített ki az olasz katonai vezetés. A megerősített állá-

sokba húzódó, az antant teljes támogatását élvező olasz haderő leküzdése még egy teljes értékű csapatokból álló ellenfél számára is komoly feladat lett volna. A Hétközség-fennsík-

tól a Piave folyó mentén a tengerpartig húzódó, mintegy 110 kilométeres fronton felsorakozott osztrák–magyar haderő azonban 1918 tavaszán nem tartozott ebbe a kategóriába. Katonai szempontból szinte minden amellet szólt, hogy maradjon védelemben. Ez volt a véleménye például Svetozar Boroevic tábornagynak is: a Piavénál álló hadseregcsoport parancsnoka szerint a caporettoi áttörés eredményeképpen a Monarchia védelme hadászatiilag megoldott, ugyanakkor a lerövidült és megerősített olasz arcvonalat úgysem tudná a birodalom

A szembenálló fél légi fölénye miatt az osztrák–magyar légvédelemre komoly feladat hárult.

hadserege áttörni, ezért hazardírozás lenne elégtelen erővel megkísérelni az offenzívát.

ROSSZ DÖNTÉSEK SORA

Az említett offenzíva legfőbb támogatója Franz Conrad von Hötzendorf tábornagy, az Osztrák–Magyar Monarchia haderejének 1917-ben menesztett vezérkari főnöke volt, akinek az idők folyamán valósággal a rögeszméjévé vált a Hétközség-fennsík felőli támadás terve. Hivatali utóda, Arthur Arz von Straussenburg vezérezredes pedig nem érezte magát abban a helyzetben, hogy a még mindig nagy tekintélyű Conraddal nyíltan szembehelyezked-

jen. Annál is kevésbé, mert a vezérkar hadművelleti osztálya szintén helyeselte az észak-itáliai támadást, igaz, nem feltétlenül ott, ahol Conrad azt egyedül lehetségesnek tartotta. A végső szót az uralkodó, Károly mondta ki, aki az offenzíva végrehajtása mellett foglalt állást – inkább a német szövetséges iránti hűség igazolása miatt, semmint meggyőződésből.

Hajdu Tibor és Pollmann Ferenc ezzel kapcsolatban megjegyzi: a döntés végzetesnek bizonyult, hiszen a legfőbb hadúr olyan hadművelet megindítására adott parancsot, amelynél feleslegesebb és értelmetlenebb kevés akad a hadtörténelemben, mivel a kitűzött célok elérésére semmiféle reális esély nem kínálkozott. Ezzel a döntéssért, illetve a végrehajtásért felelős személyek túlnyomó többségének tisztában kellett lennie. A súlyos vereség törvényszerűen következett a

siker kivívásához szükséges feltételek hiányából, amihez hozzájárult a tervezés és a megvalósítás során elkövetett hibák sora is.

Az olaszok elleni offenzíva egyébként kezdetben egyáltalán nem élvezett elsőbbséget a Monarchia hadvezetésének 1918-ra vonatkozó elképzeléseiben. Arthur Arz von Straussenburg tábornok, vezérkari főnök mindenekelőtt – a caporettói győzelemhez nyújtott szövetségesi segítséget viszonzandó – osztrák–magyar támogatást ígért a nyugati hadszíntéren tervezett nagyszabású német hadművelethez. Ez azonban hamarosan lekerült a napirendről: 1918 februárjának végén a katonák helyett nehézütegek indultak útnak nyugatra, míg a német hadvezetés azt kívánta, hogy a Monarchia aktivizálja magát az olasz fronton, ott, ahol 1917 végén fontos változások

történtek a birodalom haderejét illetően. A Délnyugati Front parancsnokságának megszüntetésével az arcvonal a Conrad-hadseregcsoporthoz (10. és 11. hadsereg), illetve a Boroevic-hadseregcsoporthoz (6. hadsereg és Isonzo-hadsereg) között oszlott meg. Természetesen mindkét parancsnok maga akarta végrehajtani a fő támadást, s mivel sem a vezérkari főnök, sem az uralkodó nem tudott igazságot tenni a riválisok vitájában, szükségképpen rossz döntés született: legyen két fő támadás, megközelítőleg azonos létszámú csoportosításokkal végrehajtva.

Az erők egyenlő megosztása eleve reménytelenné tette az egész vállalkozást. Mindezt tetézendő, a hadvezetés még az amúgy hiányos állományú alakulatokat sem tudta ellátni. Nem állt rendelkezésre ugyanis a szükséges mennyiségű élelmiszer, bár hiába is lettek volna tele a raktárak, hiszen az utánpótlást nem lehetett mivel eljuttatni a csapatokhoz. Az első vonalakban harcolók éheztek, legyengültek. További problémát jelentett, hogy a támadás időpontjáról az antant már jó előre értesült, tehát a siker egyik fontos tényezőjének tartott meglepetés eleve nem létezett. Az offenzívában egyébként kizárólag osztrák–magyar alakulatok vettek részt, mivel a korábban az olasz fronton küzdő német csapatokat átirányították a nyugati hadszíntérre.

A védőkkel szemben így nem is sikerült túlerőt felvonultatni – derül ki Galántai József „Az első világháború” című könyvéből. A 6833 ágyúval támogatott 54 osztrák–magyar hadosztályt 60 olasz hadosztály és 7550 ágyú várta. Az 524 szövetséges repülővel 280 osztrák–magyar gép vehette fel a harcot. 1918. május 28-án Boroevic tábornok nem véletlenül javasolta a támadás elhalasztását. Hiába irányították az arcvonalra az orosz hadifogságból hazatért katonák tömegeit, illetve a keleti fronton felszabadult hadosztályokat, azok nem akartak tovább harcolni. A támadás eleve kudarcra volt ítélve.

ESÉLY NÉLKÜL

Az offenzíva 1918. június 15-én, hajnalban kezdődött a dél-tiroli arcvonalon, ahol Conrad volt a parancsnok. Mind a Hétközség-fennsíknál, mind a Monte Grappa magaslatánál harcolók komoly veszteségeket szenvedtek, így az alpesi offenzíva – Conrad tábornagy dédelgetett terve – hamar kudarcba fulladt.

Boroevic frontszakaszán, a Piavénál a korábbi problémák mellett egy újabbal kellett szembesülniük a katonáknak: az időjárás június 11-től egyre romlott, a szüntelen esőzés miatt a folyó vízszintje folyamatosan emelkedett, ezért a parancsnok 13-án kérte a támadás kezdetének három nappal történő elhalasztását. De ekkor már megindult a Tonalehágónál az elterelő hadművelet, ezért a katonai vezetés elutasította a kérést. Június 15-én hajnali háromkor tehát Boroevic tüzérsége is megkezdte az ágyúzást. Az első napok eredményei óvatos derülásra adtak okot, hiszen az Isonzo-hadsereg sikeresen létesített hídfőállásokat a Piave túlsó partján. Június 19-ére azonban a támadók lendülete megtört, véstesen fogyott az élelem és a lőszer, utánpótlás pedig nem érkezett. A szakadatlanul zuhogó eső következtében ráadásul a folyó vízszintje 70 centimétert emelkedett, sodrása egyre erősebbé vált, ami a hadihidak épségét veszélyeztette. Boroevic ekkor már tudta, hogy a hadműveletet nem lehet tovább folytatni, ezért a csapatok visszavonására kért engedélyt; ezt végül június 20-án kapta meg a hadvezetéstől. A kivite-

Hadihidak híján csónakokkal kellett átkelni a Piavén.

A Montello birtoklásáért öldöklő küzdelem bontakozott ki.

lezésbe azonban sok hiba csúszott. Az olaszok által szétlőtt hadihidaknál összetorlódtak a katonák, akik egymásba kapaszkodva indultak a túlsó felé. De nem mindenkinek sikerült a gyors sodrású folyón átjutni.

A Boroevic-hadseregcsoporthoz tartozó jobb szárnyát alkotó, József főherceg vezette 6. hadsereg ugyancsak komoly harcokba bonyolódott; nekik a Piavén átkelve a 10 kilométer hosszú és 3-5 kilométer széles magaslatot, a Montellót kellett volna elfoglalniuk. Támadásuk szintén június 15-én hajnalban vette kezdetét, az ellenséges tüzés és légierő azonban hatékonyan akadályozta a hídépítést és az átkelést. Mindezek dacára sikerült hídfőt létesíteni a Montellón. Az ennek kibővítéséért vívott összecsapás közben viszont az áradó Piave az összes hadihidat elsodorta, ami kritikus helyzetbe hozta a túlsó parton a magaslatért harcoló osztrák–magyar csapatokat. József főherceg ebben a helyzetben válaszul elé állította a hadvezetést: erősítést küldenek vagy elrendelik a Montello már elfoglalt részeinek kiürítését.

Az olaszok azonban hamarabb léptek: 1918. június 19-én, délután két

órától repülőgépekkel lőtték a parti állásokat, majd fél négykor – heves tüzési előkészítés után – megkezdődött az ellentámadás. A Montello visszafoglalására tett első kísérletük mindazonáltal eredménytelenül zárult. Másnap reggel öt órakor ismét elkezdődött a harc, amely végül csak este nyolckor fejeződött be. Mindkét oldal súlyos veszteségeket szenvedett, de az osztrák–magyar csapatok továbbra is kitartottak. Ugyanezen a napon hozta meg a már említett döntését a hadvezetés a visszavonulásról, amely nemcsak az Isonzo-hadseregre, hanem József főherceg erőire is vonatkozott. A Montello kiürítése és a partváltás lényegében zavartalanul lezajlott, az olaszok gyakorlatilag semmit sem vettek észre. Ezt jelzi, hogy 23-án erőteljesen ágyúzták a már üres osztrák–magyar állásokat.

KELL EGY BÜNBÁK

A teljesen értelmetlen és eleve kudarcra ítélt offenzíva során Boroevic 79 470, Conrad pedig 63 080 katonát veszített: a hadművelet tehát

összesen 142 550 osztrák–magyar áldozatot követelt. A bünbák a támadás legfőbb szorgalmazója, Conrad tábornagy lett, akit az uralkodó felmentett beosztásából. Helyére József főherceg került.

Hajdu Tibor és Pollmann Ferenc könyvükben rámutatnak: a nyár hátralévő részében a júniuséhoz hasonló intenzitású hadműveletre már nem került sor, ám ez nem jelenti azt, hogy a fronton teljes nyugalom honolt. Olasz részről igyekeztek elhárítani a szemben álló féllel, hogy küszöbön áll egy nagyszabású offenzíva. Ennek érdekében az arcvonal kulcsfontosságúnak ítélt szakaszain rendszeresen indítottak helyi jellegű akciókat, ám ezeket a Monarchia egységei egytől egyig elhárították.

A másik oldalon, az osztrák–magyar hadvezetésben a júniusi kudarc ellenére is élt a gondolat, hogy a stratégiaiul kedvezőtlen frontszakaszok kiigazításához támadó hadműveletekre lenne szükség. Ezeket azonban német segítség nélkül nem lehetett megvalósítani. Márpedig a németek nem adni, hanem épp ellenkezőleg, kapni akartak csapatokat; egyre sürgetőbben szorgalmazták osztrák–magyar alakulatok átirányítását a nyugati hadszíntérre. Ezen óhajnak a Monarchia hadvezetése vonakodva bár, de eleget tett, s végül összesen négy hadosztályt adott át szövetségeseinek.

A támadás időpontjában a folyó vízszintje 70 centimétert emelkedett, sodrása egyre erősebbé vált.

Tavaszi Hadjárat Gyalogtúra

NEGYVENEZER LÉPÉS

GYALOGTÚRÁVAL ÁLLÍTOTTAK MÉLTÓ EMLÉKET A SZERVEZŐK AZ 1848/49-ES FORRADALOM ÉS SZABADSÁGHARC LEGDICSŐSÉGESEBB ESEMÉNYSORÁNAK, A TAVASZI HADJÁRATNAK, ILLETVE AZ ABBAN RÉSZT VETT MAGYAR HONVÉDEKNEK.

A próbatételen fiatalok és idősök, civilek és egyenruhások egyaránt indultak. A cél azonban egy volt: teljesíteni a távot, emlékezve azokra a honvédekre, akik 1849-ben helytálltak a szabadságharc legdicsőségesebb fejezetében.

– A „170 éves a Magyar Honvédség” programsorozatán belül idén ez az első olyan sportesemény, amelyen civilek és katonák is részt vehettek. Maga a gyalogtúra az 1849-es tavaszi hadjáratnak állít emléket. Azon az útvonalon túráztak most a résztvevők, amin a hadjárat zajlott – mondta Horváth Péter, a HM parlamenti államtitkári titkárság rendezvény-szervező osztályának munkatársa. Hozzátette: száztízten teljesítették a túrát, egyharmaduk civil, kétharmaduk pedig katona vagy honvédségi dolgozó volt.

A résztvevők között a Magyar Honvédség sportszázada is képviseltette magát. Kövér Márton hadnagy örömmel tett eleget a felkérésnek, hogy teljesítse a távot.

– Maratoni kenuzom, ahol a versenyek két óra hosszúak, így ez az öt óra kilenc perces gyalogtúra remek felkészülési lehetőséget adott számomra – tudtuk meg. Mint mondta: már többször indult el teljesítménytúrákon, az általa megtett leghosszabb táv hatvan kilométer volt.

A rendezvény szervezésében a HM parlamenti államtitkári titkárságon kívül a Honvéd Sportegyesületek Országos Szövetsége és a Honvéd Aurora Sportegyesület is segédkezett.

Az 1849. évi tavaszi hadjáratra emlékezve a Honvédelmi Minisztérium a „170 éves a Magyar Honvédség” elnevezésű rendezvénysorozat keretében harminc kilométeres túrát szervezett, amely a Gödöllő (Alsópark) – Gödöllői Sportrepülőtér – Szarka-berki dűlő – Isaszegi csata emlékhelye – Szárítói nyiladék – Töviskés – Juharos – Máriabesnyő – Gödöllő (Alsópark) útvonalon haladt.

Az 1849. évi tavaszi hadjárat során a honvédsereg a Tisza vonala mögül indult támadásra, s több győztes csatát megvívva visszafoglalta az ország nagy részét, a hadjárat tetőpontján pedig felszabadította a fővárost, Pest-Budát is. Bár az áhított cél, a császári főerők megsemmisítése nem valósult meg, az 1849. április 2. és május 21. között történetek joggal kerültek arany betűkkel hadtörténelmünk lapjaira.

Egy helyben álló történelem

SZÉTVÁLASZT ÉS ÖSSZEKÖT

1916 AUGUSZTUSÁBAN AZ OSZTRÁK-MAGYAR MONARCHIA EGYIK MŰSZAKI ALAKULATA A KÖZELGŐ OLASZ CSAPATOK MIATT FELROBBANTOTTA AZ ISONZÓ FOLYÓ FELETT ÁTÍVELŐ SALCANO-HIDAT. A HADISZERENCSE FINTORAKÉNT KÉT ÉV MŰLVA A MONARCHIA KATONÁI ÉPÍTETTÉK ÚJJÁ A LEROMBOLT ÁTKELŐT. TÖRTÉNET EGY HÍDRÓL, AMELY ÖSSZEKÖTÖTT ÉS ELVÁLASZTOTT.

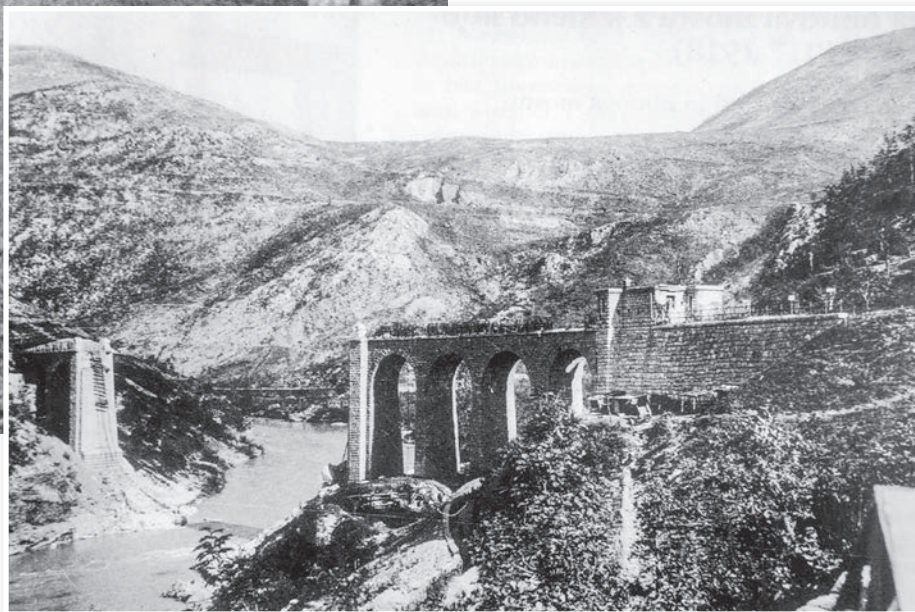
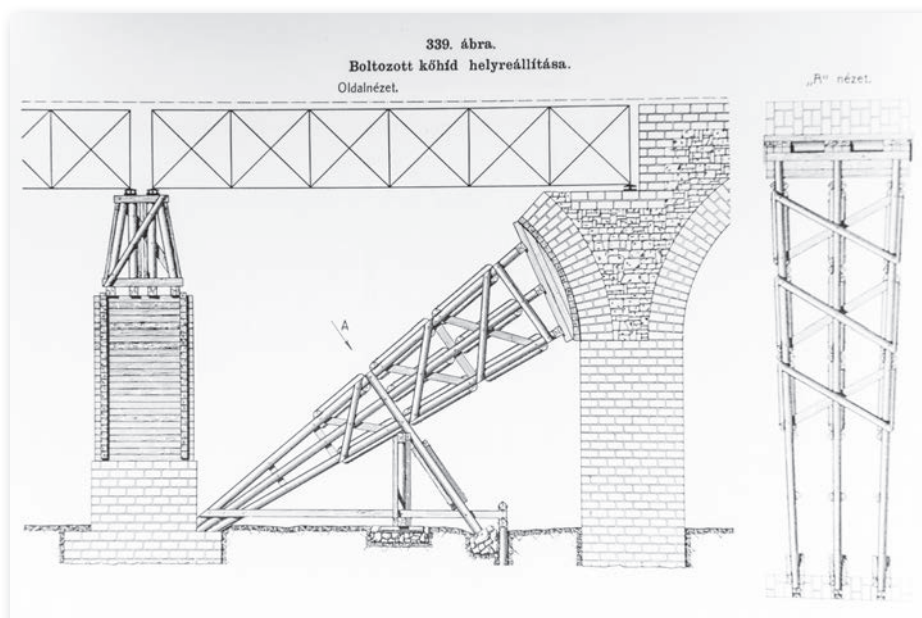
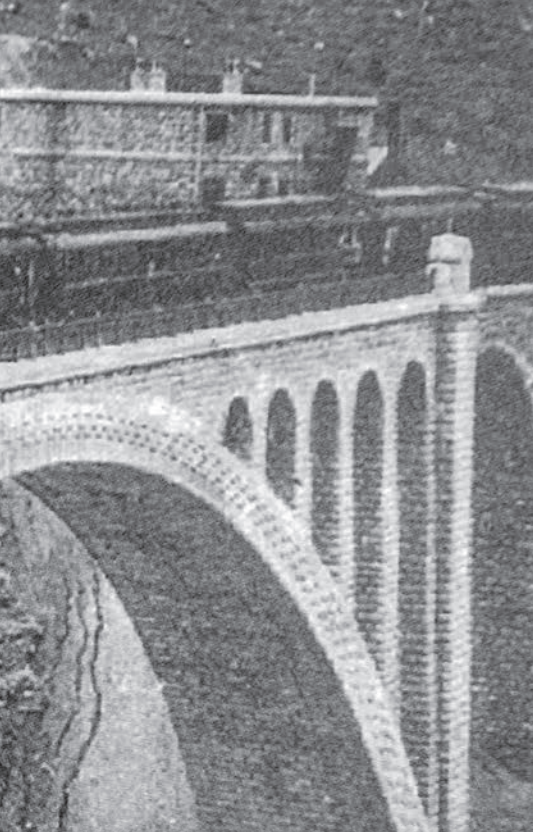
A Bécs és Trieszt közötti összeköttetés kereskedelmi szempontból kiemelten fontos volt az Osztrák–Magyar Monarchiában. Bár létezett már egy vasútvonal, amely Ljubljánán át vezetett, égető szükség volt egy másikra is. Az új

vonal egyik legfontosabb és leglátványosabb műtárgya az Isonzó folyó felett átívelő Salcano-, más néven Solkan-híd lett. A 220 méter hosszú híd építése 1905-ben kezdődött, s már akkor is mérnöki bravúrnak számított. Az ívnyílás eredetileg 80

méter lett volna, ám a tervezők hamarosan rájöttek, hogy az Isonzó két partján a talajszerkezet túl laza a pillérek eredetileg elgondolt helyén. Így öt méterrel szélesebbre építették a nyílást, ezzel biztosítva a maximális stabilitást. A témában kutató

Prof. dr. Padányi József mérnök
vezérőrnagy

és publikáló prof. dr. Padányi József mérnök vezérőrnagy, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem tudományos rektorhelyettese elmondta: a tervezők egészen fantasztikus munkát végeztek, s olyan precizitással dolgoztak, hogy amikor az építési állványzatot elbontották, a híd íve mindössze 6 millimétert mozdult lefelé.

– Ez hívják nulla hibaszázaléknak. Lenyűgöző építészeti remekmű született, monumentális, mégis légiesen könnyed – tette hozzá Padányi vezérőrnagy. Majd egy érdekességre is felhívta figyelmünket: a vasútvonal és a híd építkezési helyszínét ugyanis eleve úgy választották meg, hogy az kívül essen az olasz tüzéség lőtávolságán.

– Természetesen 1905-ben még senki nem gondolta, hogy néhány év múlva ez gyakorlati jelentést nyer, de valóban, az építkezés megkezdése előtt ezt stratégiai szempontból vették figyelembe. A hadvezetés tisztában volt vele, hogy egy esetleges háború esetén a Bécs-et a tengerrel összekötő útvonal kiemelt jelentőségű célpont lehet. Ez a gondolkodásmód akkoriban szerte Európában általános volt – mondta az NKE rektorhelyettese.

A hidat hivatalosan 1906. július 19-én adták át, az új vonalat személyesen a trónörökös, Ferenc Ferdinánd nyitotta meg.

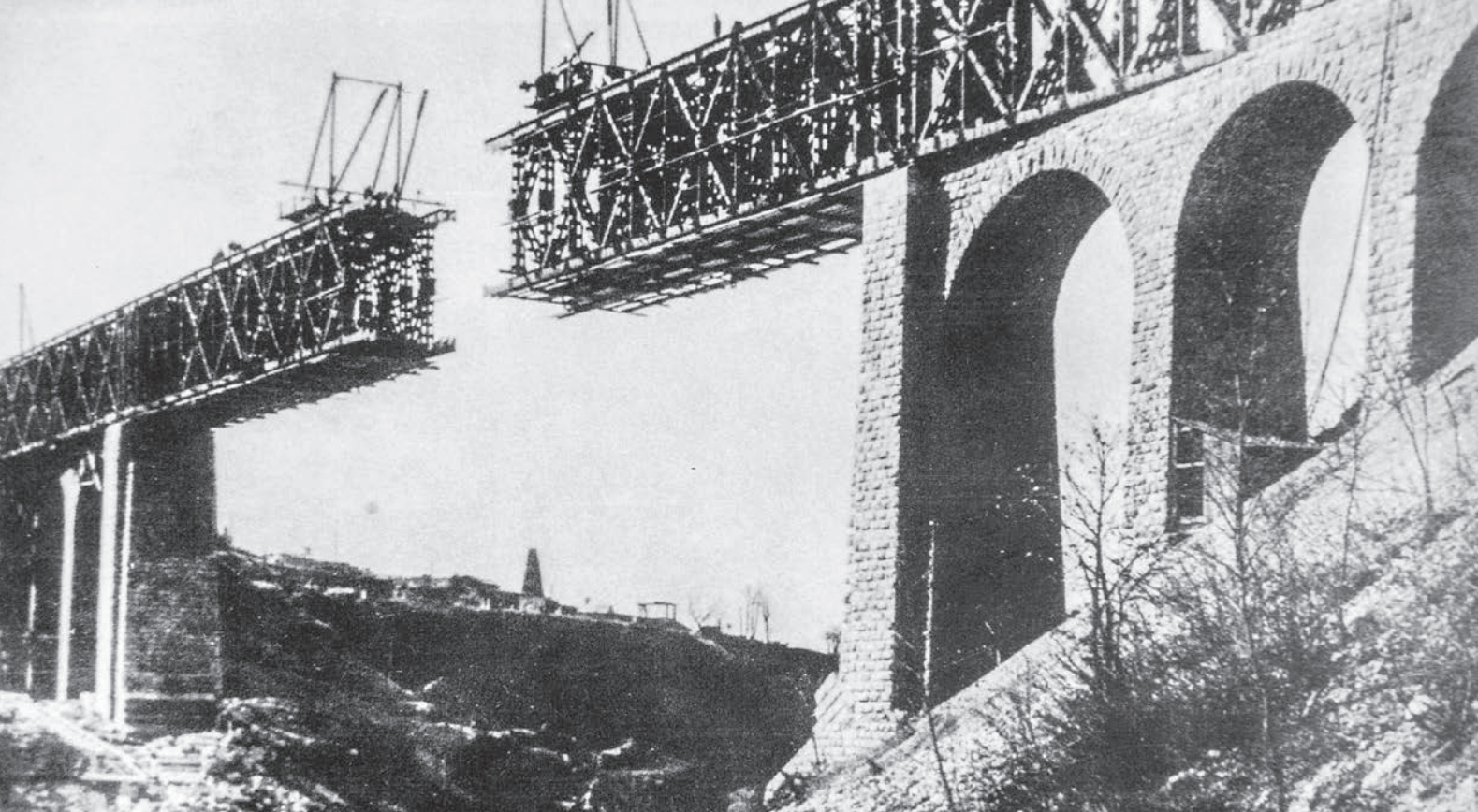
A híd funkciója és elsődleges rendeltetése természetesen alapjaiban

változott meg az első világháború kitörésével. Az Isonzó-környéki harcokhoz a katonák és a hadianyag szállítását is döntő részben vasúton oldották meg. A Salcano-híd stratégiai fontossága még inkább felértékelődött, s ez nemcsak épségének megőrzésére, hanem esetleges megsemmisítésére is vonatkozott.

– A katonai szabályzatoknak eleve része volt, hogy különböző típusú hidakat hogyan lehet megsemmisíteni, figyelembe véve azok anyagát, jellegét, méretét. Ennek segítségével a műszakiak rövid idő alatt ki tudták számolni egy-egy híd robbantásának a pontos paramétereit – mutatott rá a rektorhelyettes.

A Salcano-hidat 1916. augusztus 9-én érte utol végzete. A hatodik Isonzó-ütközetben az olaszok veszélyes közelségbe kerültek a hídhoz. Megakadályozandó az ellenséget a vasútvonal használatában, a Monarchia vezérkara parancsot adott a híd megsemmisítésére, amelyet egy utász különítmény hajnali 3 óra körül végre is hajtott. A híd legmagasabb részén, a zárókőnél 930 kilogramm ekrazitot helyeztek el, a biztos robbantás érdekében pedig egy elektromos és két vezetékes robbantóhálózatot telepítettek. Dr. Padányi József vezérőrnagyot és kutatótársait ugyanakkor nem hagyta nyugodni a kérdés: miért kellett ilyen óriási mennyiségű robbanóanyagot használni?

– Az utászoknak kétféle lehetőségük volt a robbantásra. Az egyik,

hogy magára a híd felszínére helyezik az ekrazitot a zárókő felett. Ebben az esetben azonban – az akkori és a mostani számítások szerint is – elegendő lett volna nagyjából 120 kilogramm robbanóanyag. Kizárt dolog, hogy ilyesmit elszámoltak volna, így a másik lehetőséget kellett megvizsgálnunk – részletezte a tábornok, rámutatva, hogy a 930 kilogramm csak egy esetben lehetett reális mennyiség.

– Az olaszok nagyon közel voltak, az idő pedig vérszesen fogyott. Emiatt feltételezhető, hogy egy sínautóra helyezték a robbanóanyagot, amelyet aztán betoltak a híd közepéig. Egyszerűbb és gyorsabb volt, mint egyesével elhelyezni a tölteteket. Itt jön újra a képbe a precizitás. Miután a robbanóanyag és a híd között egy vagon és méteres légréteg volt, a kocsisúlyát, méretét és a hídfelszín távolságát figyelembe véve kalkulálták ki a szükséges robbanószer mennyiségét. Ezt a számítást mi is elvégeztük, s a 930 kilogramm ekrazit e verzió szerint éppen a megfelelő mennyiségnek bizonyult. Tökéletes volt az előkészítés, a számítás és a kivitelezés is – mutatótt rá a vezérőrnagy.

A hadiszerencse forgandó: a caporettoi áttörés után, amelynek során az olaszok meghátrálni kényszerültek az Isonzótól, a csapatmozgatások és a hadianyagok szállítása miatt az Osztrák–Magyar Monarchi-

ának újra szüksége lett a hídra. A teljes újjáépítés természetesen szóba sem jöhetett, így az első világháborúban már többször sikerrel alkalmazott „Roth-Waagner” elnevezésű hídszerkezetet építették ki a két pillér között.

– A technika zsenialitása az egyszerűségében rejlett. A rácsos szerkezetű építményt elemenként szerelték össze, mindkét oldalon egyszerre kezdve a munkát. Elkészülte után az elemet betolták, miközben hátul óriási ellensúlyokkal biztosították, hogy a levegőben maradjon. Az egyes darabokat aztán addig kapcsolták egymáshoz, míg végül középen összeért az ideiglenes híd. Olyan volt, mint egy legó, csak persze ipari méretekben. A munka gyorsan haladt, mindössze két hónap alatt el is készültek vele. Ennél sokkal nagyobb gondot okozott a logisztika, azaz a munkaerő elhelyezése, a két part közötti átjárhatóság biztosítása, a világítás kiépítése. Végül mindent megoldottak, és 1918. április 25-én üzembe helyezték a hidat – mondta Padányi professzor.

A vezérőrnagy sokat kutatott a híd felrobbantásának és újjáépítésének magyar vonatkozásai után, még osztrák kollégáival is felvette a kapcsolatot. Jacobi Ágost „Magyar műszaki parancsnokságok, csapatok és alakulatok a világháborúban” című, 1938-ban kiadott munkájában két konkrét névre is bukkant: Szilágyi György

utász, ácsmester a robbantásban, míg Kókay Géza vasútépítő őrzető az újjáépítésben vett részt.

– Ennél persze sokkal többen voltak, de a dokumentumok a mai napig valahol a bécsi levéltárban pihennek. Ennek a szálnak a felgöngyöltése egy jövőbeli izgalmas kutatás része lehet – jegyezte meg a rektorhelyettes.

Ahogy Padányi vezérőrnagy fogalmazott, a Salcano-híd története messze túlmutat egy zseniális építészeti megoldáson.

– A viláégés után az olasz állam tulajdonába került, s 1925-ben végül teljesen helyreállították. Úgy, ahogyan mai formájában is látható. A második világháborút kisebb sérülésekkel átvészelte; bár bombázták, de vagy nem találták el, vagy a hídra zuhant bomba gyújtószerkezete nem lépett működésbe. A hidak összekötnek. A Salcano-híd története ebből a szempontból is különleges. Először összekötött, aztán szétválasztott. Az Osztrák–Magyar Monarchia építette, az is rombolta le. Olaszországgé lett, amely újra felépítette, majd az egykori Jugoszlávia területén állt, ma pedig Szlovénia egyik büszkesége. A Salcano-híd maga az egy helyben álló történelem – összegzett a tábornok.

(A hídról készült fotók forrása: Gorazd Humar: Kamniti velikan na Soci. Nova Gorica 1996. A fotókat készítette: Szilágyi Dénes)

ELHUNYT MAGYARI BÉLA

Hosszan tartó betegség után, 2018. április 23-án, életének 69. évében elhunyt Magyar Béla mérnök ezredes, a Szozuz-36 űrhajó tartalékszemélyzetének tagja.

Magyar Béla Kiskunfélegyházán született 1949-ben. Szakirányú tanulmányait 1967-től a hazai, 1970-től pedig a szovjet repülő-műszaki főiskolákon végezte. 1972-től tisztként teljesített szolgálatot a magyar légierőnél, ahol öt évvel később I. osztályú vadászrepülő minősítést szerzett.

Az Interkozmosz-program révén, amely a Szovjetunió és a szocialista országok közös űrkutatási projektje volt, lehetőség nyílt arra, hogy magyar űrhajós is a világűrbe jusson. Az alkalmassági vizsgálatok 1977-ben kezdődtek, a megtisztelő feladatra Farkas Bertalan és Magyar Bélát választották ki. Ők ketten 1978-tól egészen az űrrepülésig, 1980-ig a csillagvárosi Jurij Gagarin Űrhajóskiképző Központban végezték a felkészülést. Végül Farkas Bertalan repülhetett, míg Magyar Béla a tartalék űrhajós lett, aki az űrrepülés alatt az irányítóközpontban dolgozott.

Bár végül nem jutott el a világűrbe, Magyar Béla a lehető legalaposabb elméleti és gyakorlati tudással rendelkezett, amelyet hazatérése után igyekezett kamatoztatni is. Megkapta a Magyar Népköztársaság Űrhajósa kitüntetését, 2001-ben a Magyar Asztronautikai Társaság elnöke lett, 2005-től pedig évekig a Honvédelmi Minisztérium képviselője volt a Magyar Űrkutatási Tanácsban.

IN MEMORIAM

Az elhunytak névjegyzéke a 2018. március 26. és április 21. közötti időszakban beérkezett adatok alapján: Dr. Tamás Gergely István közalkalmazott (38), Németh Lajos közalkalmazott (59), Borzas István közalkalmazott (63), Pálóczi László ny. ezredes, a Magyar Honvédség halottja (74), Barta Ödön ny. főtörzszászlós, a Magyar Honvédség halottja (76), Kiss Lajos ny. vezérőrnagy (92), dr. Magyar László ny. ezredes (70), dr. Herczeg Ottó ny. ezredes (86), dr. Papp Lajos ny. ezredes (91), Varga József ny. ezredes (89), Mihalek Lajos János ny. ezredes (87), Pelikán József ny. ezredes (86), dr. Varga István ny. ezredes (86), Baranyi József ny. alezredes (87), Balatoni Béla Lipót ny. alezredes (88), Czippán Lajos ny. alezredes (83), Németh Domonkos ny. alezredes (71), Ozsgyán Mihály ny. alezredes (87), Rapaty Ferenc ny. alezredes (82), Csáki István ny. alezredes (88), Pásztor Attila ny. alezredes (75), Tircsi Sándor Pál ny. alezredes (66), Czeglédi János Péter ny. alezredes (65), Dobránszki János ny. alezredes (97), Kerekes Ferenc ny. alezredes (84), Vargyas Gergely ny. alezredes (88), Szabolcsi János József ny. őrnagy (68), Szabó István ny. őrnagy (85), Szondy István ny. őrnagy

(88), Pásku Ferenc ny. őrnagy (78), Román György Béla ny. őrnagy (75), Boros Elemér ny. őrnagy (78), Jani András ny. őrnagy (63), Kresák Béla ny. őrnagy (67), Patla János László ny. őrnagy (86), Szombathelyi Zoltán ny. százados (69), Tóth Dénes ny. százados (87), Dóra Iván István ny. százados (65), Horváth József ny. százados (86), Kiss Géza ny. törzszászlós (71), Sándor István ny. törzszászlós (80), Kósa Lajos ny. törzszászlós (67), Kupai Imre ny. törzszászlós (82), Czabula László ny. zászlós (77), Kardos István ny. zászlós (88), Perjési József ny. zászlós (69), Bercse Péter ny. zászlós (62), Deák Sándor ny. főtörzsörrmester (66), Kulman János ny. főtörzsörrmester (81), Maticsek András ny. törzsörrmester (85), Zákány György ny. törzsörrmester (77), Hindler László ny. örmester (56), Lengyel Bertalanné ny. közalkalmazott (82), Nagy Józsefné ny. közalkalmazott (76), Nikli Lászlóné ny. közalkalmazott (85), Tóth Antal ny. közalkalmazott (97), Cserni István ny. közalkalmazott (68), Földes Istvánné ny. közalkalmazott (83), Hernyák Sándorné ny. közalkalmazott (92), Kecsed Imre ny. közalkalmazott (80), Román Jánosné ny. közalkalmazott (88).

EMLÉKÜKET KEGYELETTEL MEGŐRIZZÜK.

ÉVES A MAGYAR HONVÉDSÉG

programsorozat

Május

**A „170 éves a honvédség”
vándorkiállítás helyszínei:**

**2018. május 8., kedd – május 22.,
kedd**

Szeged, Szent-Györgyi Albert Agóra,
(Szeged, Kálvária sugárút 23.)

**2018. május 23., szerda (13.00 órától)
– június 3., vasárnap**

Kaposvár, a Somogy Megyei Közgyűlés
díszterme (Kaposvár, Fő u. 10.)

**Katonazenekarok koncertjei
és térzene**

Budapest

**Május 27., vasárnap: Szent István tér,
11.15–12.00 óra**

**Június 17., vasárnap: Margitszigeti
szökőkút, 11.00–12.00 óra**

Tata

**Május 19., szombat: Kossuth tér
15.00–16.30**

2018. május 16., szerda

**Hősök napja – Emlékkonferencia a
Magyar Honvédség 170 éves történe-
téről**

Helyszín: Budapest, HM Hadtörténeti
Intézet és Múzeum, díszterem (Buda-
pest, Kapisztrán tér 2–4.)

9.00–16.00 óra: a konferencia előadói
a 170 éves Magyar Honvédség törté-
netének legfontosabb fordulópontjait,
eredményeit részletezik.

2018. május 24. – június 8.

**Megemlékezések Ittebei Kiss József
hadnagy halálának 100. évfordulójá-
ról.**

Az első világháború kitörésekor Ittebei
Kiss József tanulmányait félbehagyva
önként jelentkezett a hadseregbe. 1916.
május elsején előléptették tizedessé,
majd az olasz fronton harcoló, Pergine
repterén állomásozó 24. repülőszázad-
hoz irányították. A harcok során számos
légi győzelmet ért el és legendás hírnév-
re tett szert ászpilótaként. 1918. május
24-én egy hosszas légi csatában a ka-
nadai Gerald Birks lelőtte Kiss Phönix
D.IIa repülőgépét, amely egy hegyol-
dálnak csapódott. Hősi halála előtt négy
nappal IV. Károly király tiszthelyet-
tesből tartalékos hadnaggyá nevezte ki
Kisst, s ez addig példa nélkülinek szá-
mított a Monarchia légierijében.

Magyarországi rendezvények:

2018. május 24.

**Ittebei hadnagy mellszobrának ünne-
pélyes felavatása, előadás Ittebei Kiss
József hadnagy emlékére Szolnokon,
a RepTárban.**

2018. május 25., péntek

**Repülőemlékhely átadása a Légiforgal-
mi Irányító Központ előtt Szolnokon.**

Olaszországi rendezvények:

Lamon (június 4.), Monte Coppolo (júni-
us 5.), Lamon (június 6.), Pergine (június
7.), Borgo Valsugana (június 7.), Trento
(június 8.)

2018. május 26–27., szombat–vasárnap

**Ismerkedés a Magyar Honvédség fegy-
vereivel és eszköztárával: harcászati be-
mutató, tűzszerész- és kutyás bemutató,
hadikönyha. Alakulatnapok három
helyszínen:**

Budapest, Városliget: május 26–27.

Székesfehérvár, MH 43. Nagysándor Jó-
zsef Híradó- és Vezetéstámogató Ezred
laktanya, sportpálya (Székesfehérvár, Zám-
olyi u. 1.): május 26.

Szolnok, MH Ittebei Kiss József Hadnagy
Helikopterbázis (Szolnok, Kilián út 1.):
május 26.

Az MTVA egész nap élő kapcsolással je-
lentkezik az eseményről!

Budapest (10.00–18.00)

Egész nap látogatható programok:

- dinamikus és statikus bemutatók
- gépjárművel végrehajtott statikus
bemutató
- honvédtisztjelöltek
közelharc-bemutatója
- toborzópont
- haditechnikai bemutató
- prevenciók bemutató és
szűrővizsgálatok

Székesfehérvár (8.00–15.00)

Egész nap látogatható programok:

- kutyás bemutató
- közelharc-bemutató
- rajtaütés-szimuláció
- íjászat
- légpuska lövészet
- játszóház, technikai foglalkoztató
- újraillesztési gyakorlat
- tűzszerész-bemutató
- vegyvédelmieszköz-bemutató
- fegyverek és járművek bemutatója

A nap folyamán a térzenét a Székesfehé-
vári Helyőrségi Zenekar biztosítja.

Szolnok (8.00–14.00)

Egész nap látogatható programok:

- Li-2 típusú repülőgép bemutatása
- repülő-szimulátor
- harcászati bemutató
- repülőképzési program
- fegyverek és járművek bemutatója
- tájfutóverseny
- légpuska lövészet
- paintball

• ugrálóvár

• szablyavívás-oktatás

• veterán autók kiállítása

A nap folyamán a térzenét a Légierő Ze-
nekar Szolnok biztosítja.

2018. május 26., szombat (17.00 óra)

Ünnepi szentmise a hősökért

Helyszín: Nemzeti Községi Egye-
tem, Szent László kápolna (Budapest,
Ludovika tér 2.)

Bíró László katolikus tábori püspök kato-
nai tiszteletadással megemlékező szentmi-
sét tart a magyar hősök emlékére.

2018. május 29., kedd

A magyar békefenntartók napja

A rendezvény keretében a missziókban
szolgálatot teljesítő és teljesített hivatá-
sos és szerződéses katonák köszöntésére
kerül sor. Ezt követően a Pákozdi Katonai
Emlékparkban található Békefenntartó
Emlékmű megkoszorúzásával folytatódik
a rendezvény, majd a békefenntartás során
életüket vesztett katonákról történő meg-
emlékezéssel zárul a program.

Június

2018. június 8., péntek

**Vízi megemlékezés és koszorúzás a
Lajta Monitor Múzeumhajó részvéte-
lével.**

Helyszín: Lajta Monitor Múzeumhajó
(1055 Budapest, Id. Antall József rakpart)
Megemlékezés és koszorúzás a Lajta Mo-
nitor Múzeumhajón, a Magyar Honvédség
tisztelt zászlóshajóján, a hősi halált
halt hadihajózók emlékére.

2018. június 10., vasárnap

**A Magyar haditengerészek az első vi-
lágháborúban című konferencia**

Helyszín: Európa Hajó (Budapest, Budai
alsó rakpart)

2018. június 10. a SZENT ISTVÁN, az
egyetlen magyar építésű csatahajó elsúly-
lyedésének 100. évfordulója, ami egyben
a magyar haditengerészek és a hősi halált
halt magyar haditengerészek emléknapja
is. A jeles évforduló alkalmából, egysz-
ersmind a 170 éves magyar hadihajózás
tiszteltére időszaki, kétnyelvű (magyar
és angol) kiállításra és nemzetközi emlék-
konferenciára kerül sor.

**Bővebb információkért látogassanak el
a www.170.honvedseg.hu oldalra.**

MEGJELENT!

Zrínyi Kiadó
HM Zrínyi Nonprofit Kft.

1087 Budapest
Kerepesi út 29/B

Nyitvatartás:

hétfő – péntek: 9.00 – 15.00

Telefon: 06 1 459-5373

E-mail:

gyoredina@armedia.hu

cinti@armedia.hu

9900 FT HELYETT

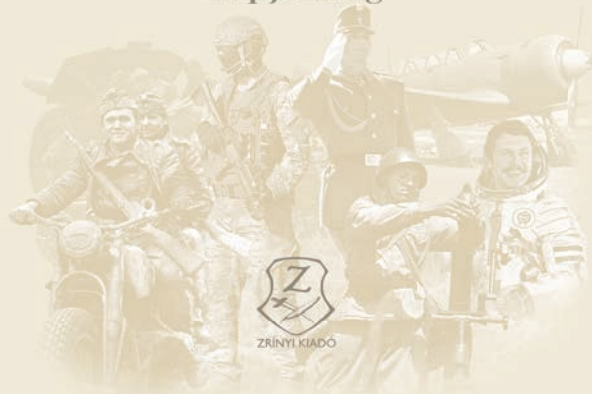
7425 Ft

MAGYARORSZÁG HADTÖRTÉNETE

IV.

1919-től
napjainkig

WEBSHOP: HMZRINYI.HU

HM ZRÍNYI
TÉRKÉPÉSZETI ÉS KOMMUNIKÁCIÓS
SZOLGÁLTATÓ KÖZHASZNÚ NONPROFIT KFT.

ZRÍNYI KIADÓ

HONVEDELEM.HU

A KATONAI HÍRPORTÁL

*Látogasson el
hozzánk!*

**FOTÓK, VIDEÓK,
HAZAI ÉS KÜLFÖLDI HÍREK, SPORT,
INTERJÚK ÉS MÉG
RENGETEG ÉRDEKESSÉG!**

